

NUR of niet?

Het huidige gebruik van het NUR-classificatiesysteem in kaart
gebracht

Lisa Maagdenberg, s4235010
Masterscriptie Letterkunde: Literair Bedrijf
19 april 2024
Radboud Universiteit, Nijmegen
Eerste beoordelaar: Jeroen Dera
Tweede beoordelaar: Dennis Kersten

Abstract

The Dutch classification system for books, called the NUR (Nederlandse Uniforme Rubrieksindeling), has seen many changes over the years. Starting as the UGI in 1978, the system helped booksellers and publishers with placing the books in bookstores, and gave insight into sales. However, users of the system were unhappy, which led to changes and a new name in 1987. Among other minor changes, this new NUGI system had more categories, and the maximum number of codes given to a single title was increased to two. In 2002 the system got another update, becoming the NUR that is still used today. However, earlier research showed that publishers don't seem to use the NUR-codes as intended: to help with profiling and marketing. For this research, surveys were distributed among publishers and booksellers, questioning the current use of the system. These surveys showed that while publishers give titles NUR-codes to help booksellers place it in the store, which is one of the major goals of the classification system, booksellers hardly use it. The surveys also included a couple of questions about willingness to change to a new system. In written resources, there is mention of an international system which could replace the NUR system: Thema. Publishers find the NUR system incomplete and newcomer Thema a possible replacement or addition. Booksellers are indifferent to a change, since they barely use the classification system.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Probleemstelling en terreinverkenning	5
Hoofdstuk 2: Theoretisch kader	8
2.1 <i>Het literaire veld</i>	8
2.2 <i>Classificatie en branding</i>	10
Hoofdstuk 3: De geschiedenis van het NUR-classificatiesysteem	12
3.1 <i>UGI</i>	12
3.2 <i>NUGI</i>	14
3.3 <i>NUR</i>	15
Hoofdstuk 4: Andere classificatiesystemen	17
4.1 <i>BISAC</i>	17
4.2 <i>Thema</i>	18
4.3 <i>Dewey Decimal Classification (DDC), Universele Decimale Classificatie (UDC) en SISO</i>	20
Hoofdstuk 5: Onderzoek gebruik NUR-classificatie	22
5.1 <i>De enquêtes</i>	22
5.1.1 <i>Enquête onder uitgevers</i>	22
5.1.2 <i>Enquête onder boekhandelaars</i>	23
5.2 <i>De respondenten</i>	25
5.2.1 <i>Enquête onder uitgevers</i>	25
5.2.2 <i>Enquête onder boekhandels</i>	25
Hoofdstuk 6: De resultaten bij uitgevers	27
6.1 <i>Het huidige gebruik van NUR</i>	27
6.2 <i>Tevredenheid huidige systeem</i>	27
6.3 <i>Toekomst van NUR</i>	28
Hoofdstuk 7: De resultaten bij boekhandels	29
7.1 <i>Het huidige gebruik van NUR</i>	29
7.2 <i>Tevredenheid huidige systeem</i>	29
7.3 <i>Toekomst van NUR</i>	31
Conclusie	32
Bibliografie	37
<i>Geraadpleegde internetbronnen</i>	38
Bijlage 1: Enquêtevragen voor uitgevers	40

Bijlage 2: Enquêtevragen voor boekhandels42

Inleiding

In Nederland wordt een classificatiesysteem gebruikt om boeken binnen een genre in te delen. Het huidige systeem is de NUR-codering (Nederlandse Uniforme Rubrieksindeling), die werd voorafgegaan door de NUGI-codering (Nederlandse Uniforme Genre Indeling). De NUR-code, bestaande uit drie cijfers, bepaalt het genre waarin het boek geplaatst kan worden en dient als hulpmiddel voor boekhandels en uitgeverijen (Algemeen Letterkundig Lexicon, *NUGI* en *NUR*, z.d.). Uitgeverijen kunnen door middel van de NUR hun uitgeverij profileren, waardoor het effect heeft op de marketing. Voor boekhandels dient het als hulpmiddel bij het plaatsen van boeken in de winkel.

In een eerder onderzoek heb ik het gebruik van NUR-codes door drie uitgeverijen onderzocht (Maagdenberg, 2022). Daaruit bleek dat twee van de drie uitgevers de NUR-codes niet (volledig) op de website toonden, wat aangeeft dat ze de codes niet gebruiken in hun communicatie en profilering naar potentiële lezers. Ook zijn er redenen om aan te nemen dat bepaalde codes niet toereikend zijn. Een voorbeeld hiervan is dat jeugdliteratuur op leeftijd wordt ingedeeld, in plaats van op genre. Dit heeft onder andere effect op het gebruiken van NUR-codes voor young adult (YA). De onderzochte uitgeverij van YA koos er vaker voor een code voor volwassen literatuur op basis van genre toe te kennen, dan code 285 (jeugdliteratuur 15+). Dit heeft invloed op de plaatsing in een boekhandel en de profilering van de uitgeverij. Een tweede voorbeeld is de profilering van een andere uitgever, die zich richtte op Scandinavische thrillers. Dit is in de beeldvorming en marketing een apart genre te noemen, maar daar is geen NUR-code voor.

Dit eerdere onderzoek is de aanleiding van deze scriptie. Door dieper in zowel de geschiedenis als de huidige praktijk van de NUR-classificering te duiken, kunnen vragen die zijn opgeroepen door dit eerdere onderzoek worden beantwoord.

Hoofdstuk 1: Probleemstelling en terreinverkenning

Er is weinig academisch onderzoek te vinden over deze NUGI en NUR. In wetenschappelijke publicaties wordt de NUR-code wel genoemd, maar wordt er geen context gegeven over het ontstaan van dit classificatiesysteem. Het betreft publicaties die aan de hand van NUR-codes een onderscheid maken in hun dataset of op basis van de NUR-code de dataset kiezen. Franssen en Kuipers kiezen in *Poetics* ervoor om hun dataset in groepen te verdelen op basis van onder andere de NUR-code: 'All books with a NUR-code or NBD-code of 'poetry' are classified as poetry in our dataset. [...] The second category is 'thriller.' For this category, we have combined the NUR code 'thriller' and 'literary thriller' with the NBD-codes of 'thriller,' 'detective,' 'horror,' and 'espionage,'' maar geven een minieme uitleg over het classificatiesysteem (Franssen & Kuipers, 2013, p.54). Ook in scripties wordt het NUR-classificatiesysteem gebruikt: Nine van der Heijde noemt de NUR-code in haar uitleg over literaire non-fictie, maar ook hier is de uitleg over de geschiedenis van NUR-codes afwezig (Van der Heijde, 2018). Loes van Kreijl gebruikt in haar analyse van de doelgroepen van verschillende romans van Simone van der Vlugt de NUR-code, naast andere elementen die een rol spelen bij het bepalen van de doelgroep (Van Kreijl, 2021). In een artikel van Lisa Kuitert in *Stilet* wordt de NUR-classificering iets uitgebreider beschreven: 'Dit is de code die in het colofon van een in Nederland uitgegeven boek staat en die voor de boekhandelaren een aanwijzing is om wat voor soort boek het gaat en in welke kast zij het moeten zetten' (Kuitert, 2008, p.81). Deze bronnen geven in beperkte mate aan wat de NUR is, maar waar hij vandaan komt wordt niet beschreven.

In de wetenschappelijke artikelen waarin de NUR-code wordt genoemd, lijkt de NUR dus een gegeven waar niemand vraagt tekenen bij zet of verdere uitleg over geeft. De oorsprong van de NUR wordt niet genoemd in deze artikelen, waardoor er zoals gezegd geen academische bronnen zijn die aandacht besteden aan het ontstaan of gebruik van het NUR-classificatiesysteem. De NUR dient als hulpmiddel, maar niet als onderwerp voor onderzoek.

Op internet is er over het ontstaan van dit classificatiesysteem wel iets te vinden, al is dat minimaal. Het *Algemeen Letterkundig Lexicon* heeft korte items over de NUGI en de NUR. Zo is er te lezen dat de NUGI eerder UGI (Uniforme Genre Indeling) genaamd was, 'en sinds 2002 vervangen door de NUR' (Algemeen Letterkundig Lexicon, *NUGI*, z.d.). Over de geschiedenis van de NUR staat in het *Algemeen Letterkundig Lexicon* slechts dat het sinds 2002 de vervanger van de NUGI is (Algemeen Letterkundig Lexicon, *NUR*, z.d.). Dit zegt vrij weinig over de oorsprong van de NUR, die nergens uitgebreid beschreven wordt. De aandacht gaat over het algemeen uit naar het kort uitleggen wat het classificatiesysteem inhoudt en waarom het belangrijk is. In een blog op *Boekenschap.nl* wordt bijvoorbeeld in enkele zinnen aandacht besteed aan wat de NUR-classificering is, waarbij de focus ligt op het doel van de NUR (Beernink, 2020). Waar de NUR vandaan komt, wordt niet toegelicht. Ook is in deze online bronnen niet te vinden wie verantwoordelijk is voor de NUR.

Een mogelijke bron voor informatie over het ontstaan en de geschiedenis van het classificatiesysteem is het archief van Stichting Speurwerk. In dit archief, in te zien in Amsterdam, wordt de overgang van de UGI naar de NUGI uitgebreid gedocumenteerd. Aangezien de NUR de opvolger is van deze systemen, is er indirect informatie te vinden over het ontstaan van de NUR-codes. De aanpassingen die zijn gemaakt bij de overstap naar het NUR-classificatiesysteem zijn echter niet gedocumenteerd, waardoor er ook vanuit deze bron weinig informatie over dit proces wordt geleverd.

Een laatste voor de hand liggende bron die informatie zou kunnen bevatten over de oorsprong naar het NUR-classificatiesysteem zijn de vakbladen en kranten uit de periode waarin de NUGI is vervangen door de NUR, maar helaas is daar niets van te vinden. Zoektochten op JSTOR, Delpher en het archief van *Boekblad* leveren geen resultaten op.

Omdat er dus niet veel informatie beschikbaar is over het gebruik en het ontstaan van de NUR-codes, heeft dit onderzoek een brede opzet. De hoofdvraag die zal worden onderzocht is: komt het huidige gebruik van NUR-codes overeen met de oorspronkelijke bedoeling ervan? Mede door mijn eerdere casestudy naar hoe drie uitgeverijen de NUR gebruiken, is de vraag ontstaan of het classificatiesysteem momenteel wel toereikend is. Met deze hoofdvraag kan kritisch worden gekeken naar het hedendaagse gebruik. Tevens biedt dit ruimte om te kijken naar eventuele aanpassingen of aanvullingen op het systeem. Hiermee is dit onderzoek een verkenning van mogelijke veranderingen in de manier waarop momenteel boeken worden geclassificeerd.

Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn verschillende deelvragen nodig. Ten eerste is het noodzakelijk om de geschiedenis van de NUR-codes in kaart te brengen. Dit is tevens deelvraag één: wat is de ontstaansgeschiedenis van de NUR-classificering? Door aandacht te hebben voor de geschiedenis van de NUR-classificering, kan worden onderzocht of het huidige gebruik in lijn is met de beoogde doelstellingen. Ook biedt het een groter begrip van de eventuele ontwikkelingen die hebben geleid tot het huidige gebruik. Deze deelvraag zal worden beantwoord door middel van literatuuronderzoek en zal in hoofdstuk drie worden behandeld.

Ten tweede moet er gekeken worden naar hoe dit in de praktijk wordt toegepast. Hier zijn verschillende deelvragen aan gekoppeld, die allemaal iets zeggen over de hedendaagse praktijk. Uit de inleiding is gebleken dat met name uitgeverijen en boekhandels betrokken zouden moeten zijn bij het gebruik van de NUR. Deelvraag twee luidt daarom: hoe maken uitgeverijen gebruik van de NUR-classificering? Met deze vraag kan worden onderzocht of uitgeverijen de NUR-codes gebruiken waarvoor ze oorspronkelijk bedoeld zijn. Tevens biedt deze deelvraag de mogelijkheid missende elementen van het NUR-classificatiesysteem in kaart te brengen. Om deze deelvraag te beantwoorden, zal een enquête worden afgenomen onder medewerkers van uitgeverijen. De resultaten hiervan worden in hoofdstuk zes gepresenteerd.

Met de derde deelvraag wordt de andere belangrijke speler met betrekking tot de NUR onderzocht: hoe maken boekhandels gebruik van de NUR-classificering? Ook deze deelvraag biedt informatie betreffende het hedendaagse gebruik van NUR-codes. Door de resultaten op deelvraag twee en drie naast elkaar te leggen, kan tevens worden onderzocht of de uitgeverijen en boekhandels op dezelfde lijn liggen qua toepassing van het systeem. De uitgeverijen bepalen welke code een boek krijgt, maar hoe gaan boekhandels daarmee om? Beide instanties worden genoemd als belangrijke spelers van de NUR in zijn doelstelling, maar slechts één heeft de touwtjes in handen. Met deze derde deelvraag kan het gebruik van de NUR door boekhandels in kaart worden gebracht. Voor het beantwoorden van deze deelvraag zullen medewerkers van boekhandels door middel van een enquête worden bevraagd. In hoofdstuk zeven worden de resultaten van dit onderzoek weergegeven.

Deelvraag vier onderzoekt of er andere gebruikers van de NUR zijn: zijn er andere spelers in het veld die gebruik maken van de NUR-classificering? Een voor de hand liggende speler zou de Openbare Bibliotheek zijn, die uitleenbare boeken ook van een genre-aanduiding voorziet. Ook is het mogelijk dat de NUR effect heeft op bijvoorbeeld de literaire kritiek en de consument. Hoewel de focus van dit onderzoek ligt op de uitgeverijen en boekhandels, zal in literatuur gezocht worden naar verwijzingen naar andere spelers die met de NUR te maken krijgen. Deze deelvraag zal met name in hoofdstuk vier aan bod komen.

De vijfde deelvraag is gericht op de toekomst: zijn er aanpassingen nodig in het gebruik van de NUR-classificering? Door deze vraag te stellen kan worden onderzocht of de NUR-code tegenwoordig nog toereikend is. Uit mijn eerdere onderzoek is gebleken dat er nog ruimte is voor verbetering: het systeem is niet aangepast aan de huidige markt, of gebruikers van het systeem benutten het classificatiesysteem niet ten volste. Deze deelvraag betreft voornamelijk de ervaringen van uitgeverijen en boekhandels. In de eerder genoemde enquêtes onder medewerkers van

boekhandels en uitgeverijen zal hier aandacht aan worden besteed, waardoor ook deze deelvraag met name in hoofdstuk zes en zeven behandeld zal worden.

Het onderzoeken van deze vragen biedt inzicht in een tot nu toe onbestudeerd onderdeel van de literaire instanties.

Op basis van bovengenoemde en het eerder door mij uitgevoerde onderzoek veronderstel ik dat het huidige gebruik van NUR-codes in principe doet wat het moet doen, maar dat er aspecten missen. Er zijn genres waar geen NUR-code voor is, die door uitgevers en boekhandels wel als apart genre worden gecommuniceerd. De jeugdliteratuur is verdeeld in leeftijdsgroepen, terwijl genre daar ook belangrijk kan zijn voor de lezer. Het gebruik van een dubbele NUR is toegestaan, maar wordt voor deze leeftijdsgroepen niet of nauwelijks toegepast. Dit zijn aanwijzingen dat het huidige systeem niet toereikend is, en dat het niet ten volste wordt benut door uitgevers en boekhandels.

Om deze hypothese te kunnen toetsen, is er meer nodig dan alleen literatuuronderzoek. Daarom is er zoals genoemd gekozen door middel van twee enquêtes kwalitatieve data op te doen. De eerste enquête is bedoeld voor uitgevers, de tweede richt zich op boekhandels. Met de resultaten kan worden onderzocht in hoeverre uitgevers en boekhandels de NUR-codes gebruiken waar ze voor bedoeld zijn, en dienen als leidraad bij het beantwoorden van deelvragen twee, drie en vijf.

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader

2.1 Het literaire veld

In dit onderzoek wordt gekeken naar het literaire veld en de werking van waardetoekenning door middel van classificatie, in dit geval de NUR-codering. Het literaire veld is ‘de verzameling literaire instituties, organisaties en actoren betrokken bij de materiële en symbolische productie, de distributie en consumptie van wat ‘literatuur’ wordt genoemd’ (Van Rees & Dorleijn, 2006, p.15), en is gebaseerd op Pierre Bourdieu’s veldtheorie. Deze ‘institutionele literatuursociologie’ is sinds een paar decennia invloedrijk in de cultuursociologie en vormt de basis voor onderzoek binnen de literatuurstudies (Joosten & Vaessens, 2004, zoals geparafraseerd in Bax et al., 2022, p.164).

Het culturele veld, waar het literaire veld een onderdeel van is, bestaat volgens Bourdieu niet uit losse spelers, maar uit interactie met andere actoren en de verdeling van kapitaal (Bourdieu, 1993, p.30). De actoren zijn afhankelijk van elkaar en reageren op elkaar, zodat het veld constant in beweging is.

Er zijn verschillende vormen van kapitaal, maar de belangrijkste zijn economisch en symbolisch kapitaal. Economisch kapitaal betreft financiële bezittingen van een speler, zoals geld en aandelen. Symbolisch kapitaal is het aanzien of respect dat de speler geniet. De positie in het veld wordt mede bepaald door hoe een speler gezien wordt door de andere spelers (Thompson, 2010, p.5). Bourdieu noemt dit het geloof: een speler moet in zijn eigen autoriteit geloven, maar de overige spelers op het veld moeten dit ook aannemen (Bourdieu, 1993, p.35-36). De symbolische productie heeft daarom onder andere als doel om anderen te overtuigen: de erkenning van andere instanties moet worden verkregen en behouden (Van Rees, Janssen, & Verboord, 2006, p.240).

Het succesvol toekennen van symbolisch kapitaal is dus niet alleen afhankelijk van de eigen positie binnen het veld, hoewel dat een grote rol speelt. Wanneer andere instanties niet zijn overtuigd van de waarde die is toegekend, wordt niet alleen de waarde minder, maar kan ook de geloofwaardigheid van de instantie worden aangetast, en daarmee de positie binnen het veld.

Zoals gezegd is het werk van Pierre Bourdieu al jaren invloedrijk in de cultuursociologie en literatuurstudies. Dit houdt uiteraard ook in dat literatuurwetenschappers aanpassingen, uitbreidingen en commentaar hebben op de veldtheorie van Bourdieu. In 2022 schreven Sander Bax, Jeroen Dera, Anne Oerlemans en Kila van der Starre een artikel met kanttekeningen op het tot dan toe dominante model in de neerlandistiek: het model van Kees van Rees en Gillis Dorleijn (Bax et al., 2022).

Van Rees en Dorleijn verbonden poëticaonderzoek met de institutionele sociologie, wat ervoor zorgde dat ‘er aandacht blijft voor vier zaken die doorgaans gescheiden werden, maar zeer veel met elkaar van doen hebben: 1) de personen en instituties die literatuur maken en mogelijk maken (de materiële productie), 2) de personen en instituties die de producten verspreiden (de distributie), 3) de personen en instituties die de beelden van en meningen over die werken creëren (de symbolische productie) en 4) de personen die de werken tot zich nemen (consumptie)’ (Bax et al., 2022, p.166). Het artikel van Bax, Dera, Oerlemans en Van der Starre is bedoeld om het schema van Van Rees en Dorleijn opnieuw onder de loep te nemen, om het beter te laten aansluiten op ontwikkelingen in het veld. Hierbij gaat het soms ‘om ontwikkelingen die zich pas voordeden nadat het schema gemaakt was (en die er daarom logischerwijs ook geen plek in kunnen hebben), soms ook om ontwikkelingen die in het schema en door de daarbij horende benaderingswijze over het hoofd zijn gezien’ (Bax et al., 2022, p.168). Dit betekent dat zowel het schema van Bourdieu als de aanpassing op het Nederlandse veld door Van Rees en Dorleijn verouderd zijn.

Een voor de hand liggende ontbrekende factor is het internet. Voor de materiële productie, symbolische productie, distributie en de consumptie zijn er nieuwe manieren én actoren ontstaan via

het internet (Bax et al., 2022, p.169). Wat volgens Bax et al. gemist is door Van Rees en Dorleijn zijn de literaire evenementen en literaire prijzen (Bax et al., 2022, p.170). Ook zouden literaire agenten, talentontwikkeling, literatuurpromotie, alternatieve manieren van distributie, literaire gebruiksartikelen en vertalers aan het schema moeten worden toegevoegd (Bax et al., 2022, p.171).

Een ander probleem met het schema van Van Rees en Dorleijn is dat het te homogeen is: er is geen aandacht voor verschillen tussen actoren die in het model op één hoop worden gegooid. ‘Kunnen we de zogenaamde kwaliteitsboekhandel, de stationsboekhandel, de kinderboekenwinkel, de kantoorboekhandel en het antiquariaat wel allemaal als gelijkwaardige subdivisies binnen het overkoepelende concept ‘boekhandel’ beschouwen?’ (Bax et al., 2022, p.172), en dit geldt ook voor uitgevers, literaire kritiek, en dat er alleen op het medium boeken wordt gefocust terwijl literatuur ook in andere vormen wordt gepresenteerd (Bax et al., 2022, p.172-174).

Ook de rol van lezers in het schema van Van Rees en Dorleijn is door Bax et al. onder de loep genomen. Deze worden door Van Rees en Dorleijn passief afgeschilderd aan het eind van het proces van creatie, distributie en consumptie, maar hebben volgens Bax et al. een grotere rol gekregen door bijvoorbeeld het gebruik van internet. De lezer speelt steeds meer een rol in de symbolische productie en zelfs distributie (Bax et al., 2022, p.175-176), wat niet past bij de passieve positie die lezers volgens Van Rees en Dorleijn innemen.

De door Bax et al. gesignaleerde veranderingen in het schema van Van Rees en Dorleijn zijn gebaseerd op de hierboven genoemde commentaren: ‘ten eerste is er duidelijk een conceptualisering nodig waarin plaats is voor de genoemde omissies en die flexibel en open genoeg is om toekomstige ontwikkelingen snel een plek te geven. Ten tweede is er om de heterogeniteit van de literaire infrastructuur recht te doen een gedifferentieerder model nodig met verfijnde categorieën waarin plaats is voor meer dan enkel het papieren boek. Ten derde moet erkend worden dat de bewegingen en rolverdelingen in het veld dynamisch en circulair zijn’ (Bax et al., 2022, p. 177).

Gaston Franssen daarentegen vindt dat niet voldoende: ‘productiever dan een ‘herijking’ van het schema van Dorleijn en Van Rees langs deze lijn lijkt me dan ook een veldtheoretisch herontwerp: een nieuwe analyse, die daadwerkelijk de kapitaalverhoudingen als uitgangspunt neemt’ (Franssen, 2022, p. 263). Zijn commentaar op het voorstel van Bax et al. (en Van Rees en Dorleijn) is dat het idee van het veld niet overeenkomt met hoe Bourdieu het bedoelde. Zij leggen namelijk de nadruk op instituties, terwijl het veld draait om machtsverhoudingen en kapitaal (Franssen, 2022, p. 260-261). Ter illustratie maakte hij een schema van het poëtische veld: op twee assen werden actoren verdeeld, in plaats van instanties zoals bij Van Rees en Dorleijn. De ene uitgeverij of dichter heeft namelijk een andere samenstelling van kapitaal dan de ander, dus nemen deze andere plaatsen in in het literaire veld (Franssen, 2022, p. 264-266).

Wat betekent dit voor het NUR-classificatiesysteem? NUR-codes worden toegekend door uitgevers, die daarmee een mate van symbolisch kapitaal aan het boek verbinden (naast het symbolisch kapitaal van de uitgeverij, de auteur en andere actoren). Het aanzien van verschillende codes verschilt: NUR-code 300 (literaire fictie algemeen) heeft een andere mate van symbolisch kapitaal dan NUR-code 340 (populaire fictie algemeen). Het meest voor de hand liggende voorbeeld hiervan is het onderscheid tussen literaire thriller (305) en spanning algemeen met de daarbij behorende subcategorieën (330-339). Hiermee krijgen uitgevers de kans hun titels als literair te markeren, waarmee het meer symbolisch kapitaal oplevert. Maar ook de grens tussen young adult (285) en volwassen-fictie is niet altijd duidelijk, zoals uit mijn eerdere onderzoek is gebleken. Uit deze casestudy bleek dat verschillende titels een code voor volwassen genres kregen (bijvoorbeeld 334 voor fantasy), maar dat deze boeken op de website als young adult worden gepresenteerd (Maagdenberg, 2022, p.12). Bij zulke grensgevallen kan de keuze van de uiteindelijke code gebaseerd zijn op symbolisch kapitaal voor een specifiek boek, in plaats van de profilering van de uitgeverij. Dit sluit niet aan bij de *branding* van deze uitgeverij, maar zorgt ervoor dat een boek tussen de

volwassen-fictie terecht komt in een boekhandel. Hiermee heeft het mogelijk in de perceptie van de consument meer symbolische waarde dan wanneer het boek tussen de jeugdboeken had gestaan. Het NUR-classificatiesysteem is daarmee een instantie op het veld waar door de andere spelers een bepaalde mate van geloof aan wordt gegeven, maar de verschillende codes kunnen ook als actoren op het schema van Franssen worden verdeeld.

Natuurlijk krijgt een boek zijn symbolische waarde niet van alleen de NUR-code, maar ook van bijvoorbeeld de auteur. Het symbolisch kapitaal van auteurs wordt bepaald door meerdere factoren, waarvan de status van de uitgeverij een belangrijke is (Van Rees, Janssen, & Verboord, p.257). Toch is de NUR-code een van de belangrijkste middelen die een uitgever heeft om symbolische waarde aan een product te geven, zoals hierboven beschreven. De keuze voor de NUR-code bepaalt waar het terecht komt in de winkel, en daarmee ook hoe het boek in de algemene perceptie van de consument zal worden beoordeeld. De NUR-codes zijn dus, in samenwerking met het aanzien of de profilering van een uitgeverij, belangrijke elementen in het toekennen van symbolisch kapitaal. Andere spelers in het veld, zeker die als primaire rol het toekennen van waarde aan boeken hebben, spelen uiteraard ook een rol in de uiteindelijke hoeveelheid symbolisch kapitaal van een boek.

2.2 Classificatie en *branding*

In het literaire veld speelt waardetoekenning en classificatie een grote rol. Hoe wordt bepaald welke waarde een bepaald boek heeft? Wie bepaalt hoe boeken geclassificeerd moeten worden? Deze waardetoekenning is symbolische productie: het produceren van symbolisch kapitaal. Waar de materiële productie gaat om het maken van een product, speelt de symbolische productie een rol bij de waardetoekenning van het product (Van Rees, Janssen, & Verboord, 2006, p.239). Gespecialiseerde instanties zoals literaire kritiek en het onderwijs kennen waarde toe, waarmee een boek symbolisch kapitaal verkrijgt. De manier waarop leden van de samenleving en andere spelers op het veld een product waarnemen, is afhankelijk van deze waardetoekenning door specialisten.

Maar niet alleen specialisten in symbolische productie zijn van belang bij het toekennen van waarde aan producten. Volgens Bourdieu spelen uitgevers een belangrijke rol als het gaat om het creëren van symbolisch kapitaal, omdat ze hun naam koppelen aan het product (Bourdieu, 1980, p.263). Hoewel de kunstenaar het product heeft gemaakt, kan de uitgever er waarde aan geven door het te publiceren en zijn naam eraan te verbinden. Dit geeft aan dat de materiële en symbolische productie niet per definitie gescheiden zijn. ‘Wat wordt waargenomen als de kwaliteit van een product blijkt dan verbonden met kwaliteitsdimensies van materiële producenten (het prestige van uitgeverijen), distributeurs (eliteboekhandel tegenover boekenclub of kruideniers, benzinepompen en supermarkten), symbolische actoren (gezaghebbende critici en gerenommeerde periodieken die hun recensies publiceren) eerder dan met de vermeende intrinsieke eigenschappen van het betreffende werk’ (Van Rees & Dorleijn, 2006). De symbolische productie is, met andere woorden, ook afhankelijk van producenten van andere soorten kapitaal.

Uitgevers zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de materiële productie, maar uit bovenstaande is gebleken dat ze inderdaad ook een rol kunnen spelen in het toekennen van symbolisch kapitaal. Door hun naam aan het product te verbinden, straalt het symbolisch kapitaal van de uitgever af op het boek. Een boek van een literaire uitgever zal sneller als literair worden beschouwd, eerder in de (literaire) media worden besproken en hoger in literatuurlijsten verschijnen dan een boek van een uitgeverij gespecialiseerd in bijvoorbeeld science fiction.

Een belangrijk aspect van het toekennen van waarde is *branding*: het maken van ‘products with recognizable symbols that clearly distinguished them from unbranded commodities’ (Van den Braber et al., 2021). In eerste instantie gaat dit over producten, maar ook instanties in het literaire veld

maken gebruik van *branding* om zichzelf op een bepaalde manier herkenbaar te maken. Dit is sterk verbonden met symbolisch kapitaal: ‘a *brand* is not a product in its own right, but rather is a sign or, even more concretely, an icon that embodies an identity myth’ (Van den Braber et al., 2021). De *identity myth* of het symbool van het merk straalt een bepaalde waarde uit, die het publiek kan herkennen.

In het geval van uitgevers kan deze *branding* op verschillende manieren tot stand komen. De presentatie van promotiemateriaal en websites moet aansluiten bij het merk van het bedrijf, maar helpt ook het merk te vormen. De auteurs die bij het merk zijn aangesloten en hun symbolisch kapitaal kan bijdragen aan de beeldvorming ten opzichte van de uitgever, evenals de boeken in het fonds. Hier wordt de wisselwerking tussen verschillende spelers in het veld duidelijk: een boek dat geselecteerd is voor een recensie, zal meer symbolisch kapitaal opleveren voor de uitgeverij, maar is in eerste instantie waarschijnlijk gekozen omdat het in de perceptie al een bepaalde waarde heeft *doordat* het door die uitgeverij is gepubliceerd.

Symbolisch kapitaal en *branding* zijn dus aan elkaar gekoppeld. Het symbolisch kapitaal van een uitgeverij of auteur draagt bij aan de uitstraling van het merk, de positionering op de markt en profilering als bedrijf.

Volgens de beschrijving van het NUR-classificatiesysteem in het Algemeen Letterkundig Lexicon (*NUR*, z.d.) kunnen uitgevers het systeem gebruik om zichzelf te profileren. De NUR is dus niet alleen een hulpmiddel voor uitgevers om symbolisch kapitaal te verwerven, maar kan daarnaast onderdeel zijn van *branding*.

Hoofdstuk 3: De geschiedenis van het NUR-classificatiesysteem

Het NUR-classificatiesysteem zoals we het nu kennen, heeft een lange geschiedenis. Al sinds de jaren tachtig is een voorouder van de NUR, de UGI, in gebruik. Deze UGI is later omgevormd tot de NUGI, die weer de voorloper van de NUR is. Het proces van UGI naar NUGI is gedocumenteerd door Stichting Speurwerk betreffende het Boek, waarvan het archief opgenomen is in de collectie van de Universiteit van Amsterdam. In dit archief zijn onder andere vergaderstukken en memo's te vinden, die betrekking hebben op de aanpassingen die in de loop der tijd zijn gedaan aan de verschillende classificatiesystemen. De verandering van NUGI naar NUR is echter niet in dit archief terug te vinden, waardoor de precieze beweegredenen voor deze laatste aanpassing minder duidelijk terug te vinden zijn. In dit hoofdstuk worden de verschillende classificatiesystemen en de aanpassingen toegelicht.

3.1 UGI

Tussen 1978 en 1987 was de UGI het Nederlandse classificatiesysteem voor boeken. Geïntroduceerd door Stichting Speurwerk betreffende het Boek, was dit systeem 'vooral gericht [...] op praktische bruikbaarheid, zowel voor de boekhandel als voor de uitgeverij' (Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels, p.3) en diende het als 'decimaal systeem voor de indeling van publicaties naar hun genre' (Algemeen Letterkundig Lexicon, *UGI*, z.d.). Daarnaast leverde het een bijdrage aan 'het geleidelijk 'doorzichtig' maken van het Nederlandstalige boekenaanbod binnen de branche zelve' (Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels, p.3). Het systeem was dus bedoeld om boeken in genres in te delen en het op die manier makkelijk te maken voor boekhandels en uitgeverijen, en tegelijk het boekenaanbod op de Nederlandse markt in kaart te kunnen brengen.

Bij het toekennen van de UGI-codes kan onderscheid worden gemaakt tussen algemene, wetenschappelijke en educatieve boeken, ook wel de AUGI of A-UGI, WUGI of W-UGI en EUGI of E-UGI genoemd. Alleen bij algemene boeken kan de code verder worden toegespitst aan de hand van vorm en inhoud, waar in totaal 73 rubrieken voor zijn. Vanwege de omzetstatistieken van het CB is er ook een code toegevoegd voor non-books zoals bijvoorbeeld cd's, ansichtkaarten en plattegronden (Stichting Speurwerk, z.d.).

Uit een inventarisatie over het gebruik van de UGI-codes uit 1984, uitgevoerd door de Technische Commissie UGI (onderdeel van Stichting Speurwerk), blijkt dat de helft van de 102 ondervraagde uitgeverijen de UGI alleen gebruikt omdat de boekhandel dit wenst. Daarnaast tonen de resultaten van deze inventarisatie dat zowel uitgevers als boekhandelaren de plaatsing in de winkel als primair gebruik zien van de UGI (Technische Commissie UGI, 1984, p.1). Toch hebben alle gebruikers van uitsluitend de UGI-code er kritiek op, en denkt 67% van de respondenten die een eigen classificatiesysteem gebruikt, nooit gebruik te zullen maken van de UGI (Technische Commissie UGI, 1984, p.2). Dit toont aan dat er ontevredenheid is met het systeem: 'de meeste gebruikers, zowel boekhandelaren als uitgevers, hebben in de praktijk behoefte aan een verfijning van de indeling'. Niet alleen is de conclusie uit deze inventarisatie dat rubrieken 'anders moeten worden gedefinieerd of ingevuld', er is zelfs 'ruime medewerking' voor een nieuw systeem (Technische Commissie UGI, 1984, p.3).

Wat waren de knelpunten precies? In een projectvoorstel van de UGI-projectgroep worden ze opgesomd: de UGI-indeling is niet gedetailleerd genoeg, UGI-codes bij de Vereeniging ter Bevordering van de Belangen des Boekhandels (VBBB) en de Koninklijke Bibliotheek (KB)

verschillen van die bij het Centraal Boekhuis (CB), problemen met rubricering en korting, UGI-codes worden soms veranderd door de uitgever, titels hebben onjuiste UGI-codes, de werkwijze is onbekend of niet duidelijk, niet alle titels hebben een UGI-code, er is maar één code mogelijk en er zijn geen additionele invalshoeken, zoals levensovertuiging (UGI-projectgroep, 1984).

De kerngroep van de Technische Commissie UGI, bestaande uit een aantal mensen dat werkzaam was in verschillende takken van de boekenwereld, kwam voor het eerst bijeen op 15 maart 1984 om de problemen met de UGI in kaart te brengen en adviezen te geven voor een herziening. De enquêtes uit bovengenoemde inventarisatie vormden een toevoeging aan de inventarisatie van problemen door het CB (Andriessse, 1984, p.2), waarna een herziening werd geadviseerd: 'de meest voor de hand liggende gedachte is dan om van vooraf aan te beginnen en een nieuw systeem op te zetten. Op die manier zou een logische structuur kunnen worden aangebracht. Van alle kanten wordt echter bezworen alles wat nu reeds functioneert intact te laten en slechts de ergste feilen van het huidige systeem op te lossen' (Andriessse, 1984, p.3). Dit wordt bevestigd in een kort artikel in *Boekhandels Bulletin* van februari 1984 over het project waarbij 'gewerkt [wordt] aan een verbetering en uitbreiding van de UGI-code (waarbij vanzelfsprekend geen breuk met de huidige UGI-indeling wordt nagestreefd)' (Boekhandels Bulletin, 1984). Op 10 september 1984 schreef voorzitter van de Technische Commissie UGI Hans Andriessse in een memo dat een 'lichte herziening onvoldoende soelaas biedt' (Andriessse, 1984b), wat suggereert dat de herziening groter wordt dan in eerste instantie gedacht. Toch is het duidelijk dat de intentie was om het systeem zo veel mogelijk intact te laten.

In 1985 begonnen de plannen voor herzieningen concreet te worden. In *Schets van een volledig herziene Uniforme Genre Indeling voor uitgeefproducten*, gemaakt door Stichting Speurwerk, worden de verschillen toegelicht, zoals het opheffen van de verschillende codes voor wetenschappelijke, educatieve en algemene boeken. Een grote verandering is de viercijferige code. In 1984 werd dit nog afgewezen vanwege de kosten: 'in principe is het vrij maken van een vierde positie voor de UGI wel mogelijk, maar de kosten zijn schrikbarend hoog. Daarom wordt afgesproken om slechts de thans ter beschikking staande 3 posities te gebruiken. Dit geeft 999 mogelijkheden' (Technische Commissie UGI, 1984a), maar in de *Schets* uit 1985 lijkt de viercijferige code toch gekozen te zijn. Ook wordt benadrukt dat elk item bij het Centraal Boekhuis voorzien moet zijn van een UGI-code. 'Indien de uitgever geen UGI-code toekent, wordt dit bindend gedaan door het CB.' Bij onenigheid over deze code, kan een commissie een definitieve keuze maken. (Stichting Speurwerk, 1985, p.6). In deze schets wordt voor het eerst de mogelijkheid genoemd om meerdere codes toe te voegen: 'daarom zal de mogelijkheid worden geboden dat uitgevers twee UGI's aan een titel toekennen. Het door de uitgever eerstvermelde is daarbij het centraal geregistreerde rubrieknummer. Het tweede (additionele) is een aanbeveling van de uitgever voor de plaatsing in het assortiment' (Stichting Speurwerk, 1985, p.8). Het tweede nummer dient dus voornamelijk voor de boekhandelaren, die het tweede nummer kunnen gebruiken het boek op de juiste plek te zetten. Maar de UGI-codes dienen niet als 'oriëntatiepunt voor consumenten in promotiemateriaal dat op 'het algemene publiek' is gericht' (Stichting Speurwerk, 1985, p.9), waarmee duidelijk wordt dat de UGI-codes niet voor de lezer bedoeld is. Met deze tweede code zouden boekhandels de boeken beter kunnen plaatsen, zonder dat de lezer daar iets van merkt via promotiemateriaal.

Ondanks deze plannen om de UGI te herzien, werd in 1986 gekozen de UGI helemaal te vervangen door de NUGI. Een aantal van de voorgestelde veranderingen uit de *Schets* zijn alsnog opgenomen in het nieuwe systeem.

3.2 NUGI

De NUGI was tussen 1987 en 2002 een systeem om boeken in rubrieken in te delen (Algemeen letterkundig lexicon, NUGI, z.d.) en was daarmee, zoals hiervoor beschreven, de vervanger van de UGI. Deze herziening werd mogelijk gemaakt door het Structuurverbeteringsproject Boekenbranche, en is onder leiding van Stichting Speurwerk tot stand gekomen (Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels, p.3). Na twee jaar van onderzoek, overleg en inventariseren kwam in 1986 het formele advies om per 1 januari 1987 de NUGI in te voeren (Stichting Speurwerk, 1986a).

Ten opzichte van de UGI wordt de NUGI gepresenteerd als een ‘belangrijke uitbreiding en verbetering van het oude systeem, met een zó veel grotere flexibiliteit, dat het binnen de grenzen van het mogelijke de volmaaktheid benadert’ (Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels, p.3). Toch was de overgang niet helemaal perfect: uit *Boekhandels Bulletin* van februari 1987, net na de invoering van de NUGI, blijkt ‘het werken met NUGI-code problemen op te leveren’ (Boekhandels Bulletin, 1987). Deze problemen lijken over technische elementen te gaan, zoals de BTW-regimes.

Een ander probleem met de overgang van UGI naar NUGI was de hoeveelheid boeken die niet (langer) op voorraad was bij het CB. Deze ‘out of stock’ boeken zijn door drie medewerkers van het CB (in hun vrije tijd¹) alsnog omgezet naar de juiste NUGI-codes (Andriessse, 1986). Uit dezelfde memo blijkt dat op 2 januari 1987 de NUGI-rubrieken de UGI-codes vervangen, en per maart 1987 deze gegevens voor het eerst in de statistieken van het Centraal Boekhuis zullen terugkomen.

In *Handleiding voor het gebruik van de Nederlandse Uniforme Genre Indeling* wordt NUGI omschreven als ‘een produktsegmentatie-instrument dat tot doel heeft binnen de bedrijfskolom van de boekenbranche op uniforme wijze registraties mogelijk te maken op productie-, distributie- en consumptieniveau. Daartoe wordt van elke titel die op de Nederlandse markt verschijnt aan de hand van de rubriekindeling van de NUGI bepaald wat het onderwerp is’ (Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels, p.7). Deze doelstelling komt overeen met een memo van Stichting Speurwerk uit 1986, waarin de doelstelling van de NUGI wordt beschreven in vrijwel dezelfde bewoordingen. Daarnaast wordt hieraan toegevoegd dat ‘de NUGI [...] uitdrukkelijk NIET bedoeld [is] voor gebruik door consumenten en bibliografische doeleinden’ (Stichting Speurwerk, 1986b). Het doel van de NUGI is dus vrijwel hetzelfde als dat van zijn voorganger, de UGI: het inzichtelijk maken van de boeken op de Nederlandse markt, maar niet bedoeld voor consumenten.

Vanaf 1987 moesten alle titels in het Centraal Boekhuis zijn voorzien van een NUGI-code. Wanneer een uitgever geen code had meegegeven, kenden de medewerkers van het Centraal Boekhuis die toe (Van Rees, Janssen, & Verboord, 2006, p.257), wat al werd voorgesteld bij de mogelijke herziening van de UGI. De NUGI had in totaal 448 codes², waar creatief mee werd omgesprongen: ‘bijvoorbeeld door thrillers, detectives, oorlogsromans of familieromans van een literaire code te voorzien of anderszins van dergelijke coderingen gebruik te maken in de opwaardering of legitimering van de eigen activiteiten’ (Van Rees, Janssen, & Verboord, 2006, p.258).

¹ Op een memo over deze besluiten was met potlood geschreven: of er geregeld kon worden dat deze mensen een boekenbon of iets dergelijks kregen. Zie het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, te raadplegen in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 366.

² Op basis van ABVI. Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels en het Algemeen Letterkundig Lexicon noemen ‘ruim 350 rubrieken’. In Van Rees, Janssen en Verboord is in voetnoot 46 te lezen dat er 239 rubrieken waren. Deze 239 rubrieken zijn de rubrieken volgens het hoofdschema, zoals te vinden in *Handleiding voor het gebruik van de Nederlandse Uniforme Genre Indeling* (p.38-47). Daarnaast zijn er subschema’s A (non books), B (video) en C (educatieve boeken). De verschillende tellingen door de genoemde bronnen van het aantal rubrieken heeft wellicht met deze subschema’s te maken.

Zoals gezegd werden de codes niet alleen gebruikt als classificatiesysteem in de interactie tussen uitgevers en distributeurs. Stichting Speurwerk gebruikte de NUGI-codes voor hun rapporten over de omzet en afzet in genres, openbare bibliotheken konden met de codes aantonen dat ze steeds meer literatuur afzetten, en boekhandels liften mee op de literaire status van auteurs om hun positie als distributeur van literatuur te versterken (Van Rees, Janssen, & Verboord, 2006, p.258). Toch zijn er twee actoren in het literaire veld die vrij weinig te maken kregen met de NUGI: recensenten en consumenten. De selectie voor een recensie werd niet gestuurd door de toegekende code, maar met de uitstraling van de uitgeverij: ‘Querido had tot in de jaren negentig voor hen een groter prestige dan Podium en titels van Querido maakten daarom een grotere kans om voor een recensie geselecteerd te worden’ (Van Rees, Janssen, & Verboord, 2006, p.257). Consumenten merkten alleen indirect het effect van de NUGI, wanneer boekhandels de codes gebruikten om hun boekhandel in te delen (Van Rees, Janssen, & Verboord, 2006, p.257). Dit sluit aan op de oorspronkelijke doelstelling, dat de NUGI (en de UGI, wat dat betreft) niet voor consumenten bedoeld is, maar uitsluitend dient als hulpmiddel voor uitgeverijen en boekhandels, naast het doorzichtig maken van de boekenmarkt.

De volmaaktheid waar in de *Handleiding voor het gebruik van de Nederlandse Uniforme Genre Indeling* over wordt gesproken (Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels, p.3), was blijkbaar van korte duur: omdat de NUGI-codering niet meer volstond, is dit systeem in 2002 vervangen voor de NUR-code.

3.3 NUR

Sinds 2002 is de NUR de vervanger van de NUGI. De rubrieken van de NUGI zijn uitgebreid en aangepast aan de toenmalige markt, zodat uitgevers beter gebruik kunnen maken van de codes om aan distributeurs duidelijk te maken waar een boek geplaatst moet worden.

In het Algemeen Letterkundig Lexicon wordt de NUR omschreven als ‘een instrument dat uniformisering beoogt in de registratie van boeken en dit vooral met het oog op de marketingsituatie. [...] NUR wil in de eerste plaats het publicatieaanbod en de marktevolutie ervan doorzichtig maken voor de branche (de codes worden gebruikt voor statistisch onderzoek), en voor de individuele betrokkenen (uitgevers, boekhandelaren) die hun uitgeefbeleid en hun aankooppolitiek daardoor beter kunnen profileren’ (Algemeen Letterkundig Lexicon, *NUR*, z.d.). Het doel van het NUR-classificatiesysteem is ‘om inzicht te verkrijgen in het koopgedrag van klanten. [...] Daarnaast dient de NUR-code ook als wegwijzer in boekhandels en bibliotheken’ (Beernink, 2020). Ook Franssen en Kuipers noemen het plaatsen van boeken in de boekhandel als doel van de NUR-codes (Franssen & Kuipers, 2013). Voor het eerst wordt hier profilering door uitgevers genoemd als onderdeel van de doelstelling. Zowel de UGI als de NUGI hadden dit niet in hun beschrijvingen opgenomen.

Waar bij de UGI en NUGI duidelijk werd gezegd dat zij niet voor consumenten bedoeld waren, is dat hier minder nadrukkelijk duidelijk. Toch is tussen de regels door te lezen dat de NUR geen functie heeft voor consumenten: de codes worden gebruikt voor het inzichtelijk maken van het aanbod en het koopgedrag van klanten, naast het profileren van uitgeefbeleid en aankooppolitiek. Al deze beoogde doelen hebben betrekking op uitgevers, boekhandels en overkoepelende organisaties, maar niet op consumenten. Daarnaast noemt Beernink de code een ‘wegwijzer’ voor boekhandels en bibliotheken: ‘zowel voor de klanten van de boekwinkel, de gebruiker van de bibliotheek als alle medewerkers helpt de NUR om de weg te vinden naar de juiste boektitel’ (Beernink, 2020). Aangezien zowel de UGI als de NUGI niet voor lezers bedoeld was, kan worden aangenomen dat ook bij het NUR-classificatiesysteem de consument geen rol speelt in de doelstelling, zoals hierboven uitgelegd. Toch stelt Beernink dat zowel klanten als gebruikers van de bibliotheek hulp ondervinden van de NUR. Het is de vraag in welk opzicht: Beernink noemt onder andere webshops, waar de

consument inderdaad *indirect* het effect van de classificatie zou kunnen merken, evenals in bibliotheken en boekhandels. De sortering van boeken in bibliotheken en boekhandels, mocht die puur op basis van de NUR plaatsvinden, heeft uiteindelijk uitwerking op de consument, maar deze is zich daar in het algemeen waarschijnlijk niet van bewust. Inderdaad helpen de NUR-codes de klant bij het juiste boek uit te laten komen, maar dat is niet iets dat de consument doet; het is voornamelijk het resultaat van zoekfuncties (in het geval van webshops) en winkelinrichting (in het geval van boekhandels), die eventueel gebruik maken van de NUR.

Het NUR-classificatiesysteem betreft, net als de UGI en de NUGI, een driecijferige code die de titel in een rubriek indeelt. Het systeem maakt onderscheid tussen boeken voor kinderen (code 200-294), fictie en literaire non-fictie voor volwassenen (300-373) en niet-literaire non-fictie (400-997). Ook non-boeken (000-086) en educatieve boeken (100-195) zijn in het systeem opgenomen (ISBN, z.d.). De rubrieken bestaan uit een hoofdrubriek (eindigend op 0) en subrubrieken (eindigend op 1 t/m 9). Indien de subrubrieken niet volstaan, wordt teruggegrepen op de hoofdrubriek (Beernink, 2020). De NUR-code is verplicht voor alle Nederlandstalige publicaties die bij het Centraal Boekhuis aanwezig zijn en het is toegestaan maximaal twee codes aan hetzelfde product toe te kennen. Ook dit is een voortzetting van het gebruik van de NUGI.

De doelstelling van de NUR is dus in principe gelijk aan die van de UGI en de NUGI, met de toevoeging van profilering: het mogelijk maken de uitgeverij te profileren en boekhandels te helpen met het plaatsen van boeken, zonder kennis van de inhoud te hebben. Daarnaast kan de NUR gebruikt worden bij statistisch onderzoek. Maar tegenwoordig is er een extra speler in het veld, die er bij het ontstaan van de NUGI wellicht nog niet was: de selfpubber. Deze auteurs maken geen gebruik van een uitgever, maar geven hun boek in eigen beheer uit. Er bestaat een aantal blogs waar selfpubbers (en iedereen die wilt weten hoe het werkt om een boek uit te geven) hulp kunnen krijgen bij het publiceren van boeken, waar bijvoorbeeld uitleg wordt gegeven over ISBN, verschillende vormen van printen en alle metadata die een boek zou moeten krijgen. Uiteraard wordt hier ook aandacht besteed aan de NUR, meestal in de vorm van een korte uitleg van het systeem en een link waar de NUR-codes bekeken kunnen worden (Beernink, 2020; Boekengilde, z.d.). Hoewel deze blogs slechts weinig informatie bevatten, wordt er foute voorlichting over de NUR gegeven. Maarten Beernink schrijft op de blog van *het Boekenschap* dat je naast een hoofd-NUR ‘meerdere sub-NURs’ kunt toevoegen (2020), zoals ook te lezen is op de blog van het Boekengilde: ‘vind je dat jouw boek in meerdere categorieën past? Dan kun je meerdere NUR codes gebruiken’ (z.d.). Beide blogs suggereren dat er naast één hoofd-NUR ontelbaar andere NURs mogen worden gekozen. Dit is echter niet waar: er mogen maximaal twee NUR-codes worden toegevoegd.

De informatie op de site ISBN-nummer slaat helemaal de plank mis: ‘men kan in de boekwinkel of in de bibliotheek de NUR gebruiken om de juiste boektitel te vinden. [...] In overleg met de auteur bepaald de uitgeverij de NUR-code van een uit te geven boek’ (ISBN-nummer, z.d.). Los van de taalfout (en wat dat betreft ook de fout in de titel van de site), klopt ook deze informatie niet. De NUR kan niet gebruikt worden om een boektitel te vinden, hooguit een genre. Afhankelijk van de NUR-code zijn hier honderden boeken beschikbaar. Ook wordt de NUR-code door de uitgever bepaald, en heeft de auteur daar in principe niets over te zeggen. De code dient uiteindelijk als hulpmiddel voor de uitgever, niet voor de auteur. Het is dus voor auteurs zonder uitgever lastig juiste informatie te vinden over het doel en gebruik van de NUR-codes.

Hoofdstuk 4: Andere classificatiesystemen

Naast de NUR-code zijn er andere classificatiesystemen, die tegelijk met de NUR gebruikt kunnen worden. De combinatie van verschillende classificatiesystemen leidt tot een zo optimaal mogelijke classificering voor bijvoorbeeld online zoekmachines. Waar de NUR is ontstaan met voornamelijk fysieke boekhandels in gedachten, helpen andere (internationale) systemen met de vindbaarheid op het internet.

Niet alle internationale systemen zijn bruikbaar in Nederland. Landen gebruiken hun eigen nationale systemen, naast internationale systemen die in Nederland ook gebruikt (kunnen) worden. Zo wordt volgens Onyx-codelists in Frankrijk het viercijferige systeem CLIL gebruikt, in Japan de JPRO, en in Rusland de BSQ. Andere landen als Noorwegen en Zweden gebruiken verschillende systemen voor specifieke boeken, bijvoorbeeld educatieve boeken. Noorwegen heeft zelfs een systeem voor uitgevers (Bokgrupper) en boekhandels (Varegrupper) (Onyx-codelists, z.d.). Er bestaan in veel landen meerdere systemen, naast systemen die geschikt zijn voor de bibliotheken, die hier niet allemaal zullen worden genoemd. Voor de Nederlandse markt is een aantal buitenlandse systemen echter wel van belang: het Amerikaanse BISAC wordt in Nederland (en andere landen) gebruikt om de online vindbaarheid te vergroten, maar ook het internationale systeem Thema draagt bij aan de classificering bij zoekmachines.

Bibliotheken gebruiken vaak hun eigen classificatiesystemen. In Nederland is de NUR daar één van, maar zeker niet de enige. In een analyse van genre en onderwerpen, in het kader van de NBC (Nationale Bibliotheekcatalogus), noemt Fons Verhoef minimaal zeven verschillende trefwoordenlijsten die gebruikt kunnen worden binnen bibliotheken (Verhoef, 2021). Zo is de NDB-Genreljst, beheerd door NBD Biblion, geschikt als genre-indeling: de genres zijn synoniem met de pictogrammen op de ruggen van openbare bibliotheek-boeken. De lijsten PIM en SISO zijn geschikt voor non-fictie, en trefwoordenlijsten Brinkman en NBD-Trefwoorden zijn niet geschikt als genre-indeling, maar beschrijven de inhoud van media en boeken.

Uiteraard zijn er ook buitenlandse systemen voor classificatie door bibliotheken, die niet in Nederland worden gebruikt. In Duitsland bijvoorbeeld wordt gebruik gemaakt van verschillende systemen, waarvan de Dewey Decimal Classification (DDC), de Universele Decimale Classificatie (UDC) en de Regensburger Verbundklassifikation (RVK) de belangrijkste zijn (de Keyser, 2018). Internationaal wordt er naast de DDC vaak gebruik gemaakt van het Amerikaanse Library of Congress Classification (LC) of eigen nationale systemen. Een aantal voorbeelden hiervan zijn de KDC (Koreaanse versie van de DDC), de Chinese Library Classification en het Franse Rameau (Onyx-codelists, z.d.).

Hieronder zullen de belangrijkste classificatiesystemen voor de Nederlandse markt kort worden toegelicht, inclusief de meest noemenswaardige voor- en nadelen ten opzichte van de NUR.

4.1 BISAC

Een belangrijke code is de BISAC, wat staat voor Book Industry Subject And Category (Het Boekenschap, 2020) en beheerd wordt door BISG (Book Industry Study Group). Dit Amerikaanse systeem wordt in Nederland gebruikt door webshops zoals Bol.com. Het helpt de (online) vindbaarheid te vergroten door middel van codes, die uitgebreider zijn dan de NUR-codes.

De BISAC kan worden geregistreerd bij het Centraal Boekhuis. Het toevoegen van een BISAC helpt met name de online vindbaarheid, aangezien grote webshops gebruik maken van de BISAC in hun zoekmachines. Het systeem is verfijnder dan de NUR, omdat het gebruik maakt van een combinatie van letters en cijfers. Zo staat code FIC009020 voor 'Fiction/Fantasy/Epic' (BISG,

z.d.). In de categorie ‘Fiction/Fantasy’ (codes beginnend met FIC009) zijn vijftien subcategorieën beschikbaar, waarvan ‘epic fantasy’ er één is. De toevoeging ‘020’ achter de hoofdcode voor fantasy kan worden vervangen door andere cijfers, waarmee een andere subcategorie van het hoofdgenre wordt aangeduid. In vergelijking is bij de NUR het genre ‘fantasy’ (NUR 334) een onderdeel van ‘spannende boeken algemeen’ (NUR 330). Fantasy valt bij de NUR-codes dus onder dezelfde groep als detectives, thrillers en oorlogsromans, die allemaal subrubrieken zijn van hoofdgroep 330. Dit betekent dat een BISAC-code voor fantasy vijftien mogelijkheden heeft om het genre duidelijker aan te geven, terwijl dat bij de NUR niet kan.

In online zoekmachines, waar doorgaans meer titels aanwezig zijn dan in een boekhandel, is het gebruik van de BISAC dus een vorm van classificering die meer specifiek is. Hoe meer informatie een zoekmachine krijgt, hoe beter het een passend resultaat kan vinden. In het eerder genoemde voorbeeld kan een gebruiker online zoeken op ‘epic fantasy’, en daarmee resultaten vinden die specifiek bij de zoekopdracht passen. In een boekhandel is dit vaak overbodig, omdat het aanbod fantasy-boeken in de winkel beperkter is dan online. Hierdoor volstaat de NUR-code in boekhandels.

Een ander verschil met de NUR is dat de BISAC elk jaar wordt aangepast. Er worden codes toegevoegd, aangepast of verwijderd, zodat gebruikers van de BISAC de beste codes aan hun boeken kunnen toepassen. Codes die vrijwel nooit worden gebruikt of verward kunnen worden met andere onderwerpen, worden op inactief gezet (BISG, z.d.). Zo blijft de lijst toepasbaar op de actuele markt.

4.2 Thema

Het internationale systeem Thema zou de opvolger van de NUR kunnen zijn. In *Boekblad* schrijft Maarten Dessing dat het NUR-classificatiesysteem verouderd is. ‘De voornaamste reden daarvan is de gigantische toename van het aanbod. Boeken blijven als e-boek of, dankzij printing on demand, als fysiek boek in theorie tot in de eeuwigheid leverbaar. Selfpublishing is goedkoop en gemakkelijk geworden. En uitgevers bieden hun titels steeds vaker over de grens aan. Dat vereist een veel verfijnder systeem’ (Dessing, 2018, kop ‘Longtail’). Daarnaast is de lijst sinds 2011 niet meer aangepast, en zijn rubrieken te algemeen. Neem bijvoorbeeld code 302 (vertaalde literaire roman of novelle), waar duizenden titels onder vallen. Met deze code worden de verschillen tussen de titels niet zichtbaar (Dessing, 2018, kop ‘Longtail’).

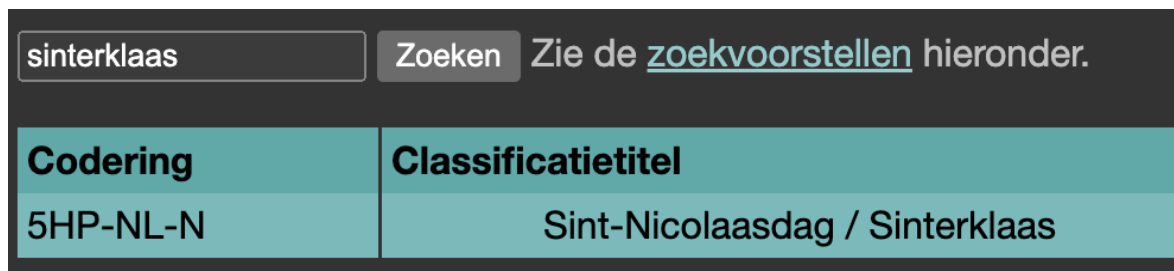
Ook in bibliotheken is het NUR-classificatiesysteem een mogelijke manier om boeken in te delen. Hierover schrijft Verhoef: ‘NUR is handzaam in omvang en bekend bij uitgeverijen. NUR raakt ondertussen wel verouderd. Thema [...] is de waarschijnlijke vervanger op termijn’ (Verhoef, 2021, par. 1.1).

Het probleem dat de NUR verouderd is en te weinig verschillen tussen titels toonbaar maakt, zou dus opgelost kunnen worden door Thema. Dit systeem wordt beheerd door EDItEUR, de internationale groep die de ontwikkeling van infrastructuur voor het digitale verkopen van boeken coördineert (EDItEUR, *About*, z.d.). Hoewel Thema in 2013 internationaal beschikbaar werd in meerdere talen, begon het CB pas in 2019 met het gebruik van het classificatiesysteem. Vanaf 23 april 2019 is het mogelijk voor uitgevers om hun boek te voorzien van een Thema-code (Veerkamp, 2019).

De NUR-werkgroep is opgeheven (vandaar dat er geen nieuwe lijst meer is verschenen sinds 2011), waardoor de Nederlandse implementatie van Thema uiteindelijk op verzoek van retailers en uitgeverijen door het CB is opgepakt. De vertaling lag in de handen van de uitgevers: ‘de Groep Algemene Uitgevers (GAU) [heeft] de onderwerpen en qualifiers in het Nederlands vertaald en overgedragen ter controle aan de branchevereniging MVW (Media voor Vak en Wetenschap)’ (Dessing, 2018, kop ‘Wereldwijd’).

De codes van Thema bestaan uit drie onderdelen: een *onderwerp*, een *qualifier* en een *nationale extensie* (EDItEUR, *Basic User Instructions*, 2022). Het onderwerp is vergelijkbaar met de huidige NUR. Net als bij de BISAC is ook bij Thema meer ruimte voor specificaties dan bij de NUR: de categorie ‘Fantasy’ (FM) krijgt negen subcategorieën. Epic fantasy (FMB) is dus ook hier een aparte rubriek, waar dat bij de NUR niet het geval is.

De qualifiers zijn vervolgens extra rubrieken die toegevoegd kunnen worden aan het onderwerp. Deze qualifiers beginnen met een cijfer en bepalen de plaats, taal, tijdperk, pedagogisch doel, doelgroep en stijl. Wanneer een boek zich afspeelt in Nederland, krijgt het de qualifier 1DDN (EDItEUR, z.d.). Dit kan nog verder worden toegespitst met de nationale extensies, waardoor bijvoorbeeld een specifieke plaats in Nederland kan worden aangegeven. Een boek dat zich afspeelt in Nijmegen, krijgt dan de qualifier met nationale extensie 1DDN-NL-GN. Ook voor typisch Nederlandse zaken zoals Sinterklaas is een nationale extensie beschikbaar. Deze onderwerpen en nationale extensies zijn makkelijk te vinden door op de website van EDItEUR het gezochte woord in de zoekbalk te typen (EDItEUR, z.d.). Op Afbeelding 1 is te zien hoe de nationale extensie van Sinterklaas gezocht kan worden via de website van EDItEUR. De qualifiers en nationale extensies worden achter de code van het onderwerp geplakt: een boek in het genre epic fantasy dat zich in Nijmegen afspeelt, krijgt code FMB + 1DDN-NL-GN. Speelt het zich ook tijdens Sinterklaas af, wordt daar de nationale extensie aan toegevoegd zoals in Afbeelding 1 te zien is. Qualifiers en nationale extensies kunnen onbepaald worden toegevoegd om het boek zo goed mogelijk te classificeren.

Afbeelding 1: De nationale extensie van Sinterklaas, via de zoekbalk

Waar Thema zich onderscheidt van andere classificatiesystemen is de combinatie van onderwerpen en qualifiers. Zonder nationale extensies zijn er in theorie al circa vier triljoen³ aparte categorieën mogelijk (Dessing, 2018, kop ‘Thematafel’). Dit is duidelijk veel specifieker dan de NUR-code, en kan door zowel webshops als boekhandels gebruikt worden naast het NUR-classificatiesysteem. Hoewel verschillende bronnen aangeven dat Thema uiteindelijk NUR zou kunnen vervangen, worden deze systemen momenteel tegelijk gebruikt. Boekhandel Donner was een van de eersten, die al gebruik maakten van Thema voordat de Nederlandse vertaling bestond, zoals Eelco Zuidervaart vertelt in Boekblad: ‘Het liefst had ik natuurlijk dat er een Nederlandse vertaling bestond, maar door die zelf te maken kon ik het Nederlandse aanbod direct integreren met het Engelstalige’ (Dessing, 2018, kop ‘Eelco Zuidervaart (Donner): Veel specifieker zoeken in een webshop’).

Een voorbeeld van het mogelijk gebruik in boekhandels is wanneer er een thema-tafel gemaakt wordt over een specifiek onderwerp: boeken uit alle genres en leeftijdsgroepen met die qualifier of nationale extensie worden zo makkelijk bij elkaar gezocht. Fons Verhoef gebruikt hierbij het voorbeeld van een banaan: het heeft het ‘genre’ fruit, maar ‘tegelijkertijd kun je je voorstellen dat

³ Wellicht bedoelt Dessing hier biljoen in plaats van triljoen, en is dit in de vertaling misgegaan.

het een grappige actie kan zijn in de ‘week van de banaan’ om een schap in te richten met allemaal producten met bananensmaak; of het nu drank, koekjes, beleg, snoepgoed of fruit betreft’ (Verhoef, 2021, par. 1). Deze sortering op onderwerp in plaats van genre is precies waar Thema sterk in is, vanwege alle mogelijke qualifiers.

Net als BISAC vergroot ook Thema de online vindbaarheid van boeken. Voordat de codes bij het CB gebruikt werden, heeft Bol.com een test gedaan met Thema. ‘Uit hun experiment bleek dat klanten die browsen 7% vaker doorklikten naar boeken mét Thema-codes dan naar titels binnen algemene categorieën. Van alle consumenten in de test, bracht 37% een bezoek aan een van de nieuwe Thema-categoriepagina’s’ (Veerkamp, 2019). Dit suggereert dat het verfijndere systeem van Thema consumenten inderdaad kan helpen de juiste boeken binnen dezelfde categorie te vinden, waar de NUR ontoereikend blijft.

4.3 Dewey Decimal Classification (DDC), Universele Decimale Classificatie (UDC) en SISO

In bibliotheken worden zoals gezegd ook classificatiesystemen gebruikt. In het Nederlands taalgebied speelt SISO een grote rol, in andere landen wordt gebruik gemaakt van de DDC, de UDC of aanpassingen hierop. Ook hebben sommige landen hun eigen systeem voor classificatie in bibliotheken, net als Nederland.

De Dewey Decimal Classification is vernoemd naar Melvil Dewey en bestaat al sinds 1876. Het systeem maakt gebruik van tien hoofdcategorieën, waar alle non-fictie onder valt. Elke hoofdcategorie heeft honderd mogelijke subcategorieën, en voor verdere toespitsing is een decimaal systeem mogelijk. Zo heeft een boek over de geschiedenis van de Britse Commonwealth DCC-code 942.063: alle Britse geschiedenis valt onder 942, en de cijfers na de punt specificeren de periode waar het boek over gaat (Britannica, z.d.).

De DDC is internationaal bekend, maar niet elk land maakt gebruik van deze Amerikaanse versie. In verschillende landen worden eigen, nationale versies van dit systeem gebruikt, die zijn aangepast aan de wensen van het land. Onder andere Korea en Japan hebben zo’n eigen systeem op basis van de DDC (De Keyser & Matthys, 2019). In 1885 is er een versie van de DDC ontstaan die nu ook internationaal gebruikt wordt: de Universele Decimale Classificatie (UDC). Deze versie begon als een vertaling van de DDC naar het Frans, maar werd uiteindelijk voorzien van verschillende verbeteringen (UDCC, *UDC History*, z.d.). Nu wordt het volgens de website van het UDCC, de beheerder van het systeem, door meer dan 130 landen gebruikt (UDCC, *About Universal Decimal Classification (UDC)*, z.d.).

In Nederland wordt echter voornamelijk gebruik gemaakt van SISO-codes, het Schema voor de Indeling van de Systematische Catalogus in Openbare bibliotheken, dat op zijn beurt gebaseerd is op de UDC (De Keyser & Matthys, 2019). Vergelijkbaar met de NUR-code maakt dit classificatiesysteem gebruik van driecijferige codes, die net als de UDC op basis van wetenschapsgebieden zijn verdeeld. Het SISO-systeem is alleen te gebruiken voor non-fictie (NBD Biblion, z.d.).

Overigens ziet het er naar uit dat het DDC-systeem de komende jaren steeds minder gebruikt zal worden. Vanwege ophef over de oprichter, Melvil Dewey, die antisemitisch was en vrouwen intimideerde (De Keyser & Matthys, z.d.), en omdat ‘the system itself is inherently racist’ (Franzen, 2022), gaan er steeds meer bibliotheken over naar andere systemen. Voor wetenschappelijke bibliotheken is de Library of Congress Classification (LCC of LC) een goede optie: dit systeem voor non-fictie maakt gebruik van klassen en subklassen (Franzen, 2022). Ook de BISAC wordt

aangeraden voor niet al te grote bibliotheken, omdat het minder gedetailleerd is dan het DDC-systeem (Franzen, 2022).

Hoofdstuk 5: Onderzoek gebruik NUR-classificatie

Om het gebruik van de NUR-codes in de praktijk te kunnen onderzoeken, zijn enquêtes uitgevoerd onder uitgeverijen en boekhandelaren. Door middel van een enquête kunnen ‘knowledge, attitudes, and behavior of subjects’ worden getoetst (Rubenfeld, 2004, p. 1182). Aangezien voor dit onderzoek de huidige praktijk in kaart gebracht dient te worden, is het afnemen van twee enquêtes dus voor de hand liggend. De resultaten van deze enquêtes bieden inzicht in de manier waarop met de NUR wordt omgegaan door de belangrijkste partijen.

5.1 De enquêtes

Er zijn twee verschillende enquêtes afgenomen, maar de opzet van de enquêtes is vergelijkbaar. Beide enquêtes begonnen met een paar controle-vragen om te zorgen dat de persoon die de enquête invult tot de doelgroep behoort (groep 1). Indien dat het geval was, volgden een aantal vragen over het huidige gebruik van de NUR-codes (groep 2). Deel van dit onderzoek is de vraag of het huidige systeem bestand is voor de toekomst, wat tot uiting komt in deelvraag vijf. Om deze reden is er tevens in de enquête aandacht besteed aan de tevredenheid met het huidige systeem (groep 3) en de toekomst van de NUR en potentiële vervanger Thema (groep 4).

De open vragen zijn geanalyseerd door middel van de *constant comparative method* (Glaser, 1965). Bij het presenteren van de resultaten zal aandacht worden besteed aan de verschillende coderingen die van toepassing zijn op de specifieke resultaten.

5.1.1 Enquête onder uitgevers

De enquête onder uitgevers begon met vragen uit groep 1 (controle-vragen). Het doel van deze vragen was het filteren van respondenten die niet tot de doelgroep behoorden. De eerste vraag was een open vraag en luidde: ‘Voor welk bedrijf bent u werkzaam?’ Deze werd gevolgd door de volgende open vraag, waarin de respondenten werd gevraagd het bedrijf in twee zinnen te typeren. Bij vraag drie konden de respondenten de genres selecteren waarin hun bedrijf voornamelijk actief is, waarbij ze meerdere antwoorden konden selecteren. De keuzes waren ‘Literatuur’, ‘Non-fictie’, ‘Spanning en thrillers’, ‘Feelgood en romance’, ‘Fantasy en sciencefiction’, ‘Historische romans’, ‘Jeugdboeken’, ‘Young Adult’ en ‘New Adult’. Vraag vier was: ‘Heeft u wel eens gehoord van de NUR-codering?’ en had als antwoordmogelijkheden ‘Ja, ik weet wat het is’, ‘Ja, van gehoord maar ik weet niet was het is’ en ‘Nee, ik heb hier nog nooit van gehoord’. De enquête werd afgebroken als de laatste optie werd gekozen. Ten slotte werd gevraagd of de respondent verantwoordelijk is voor het toekennen van NUR-codes, met als mogelijke antwoorden ‘Ja’ en ‘Nee’. Ook hier werd de enquête afgebroken als ‘Nee’ was geselecteerd.

Groep 2 (huidige gebruik) omvatte vraag zes t/m negen. Zoals in hoofdstuk twee is te lezen, is deel van de functie van de NUR-code om uitgeverijen te helpen zichzelf te profileren. Om te onderzoeken of uitgeverijen daar inderdaad gebruik van maken, richtten de vragen uit deze groep zich op het toekennen van NUR-codes. Dit past tevens bij deelvraag twee. Ten eerste werd het belang van de verschillende aspecten die een rol kunnen spelen bij het toekennen van een NUR-code gemeten door middel van een Likert-schaal met zeven punten. Per aspect konden respondenten aangeven hoe belangrijk ze dit vonden, waarbij 1 stond voor ‘Helemaal niet belangrijk’ en 7 voor ‘Heel belangrijk’. De aspecten betroffen verschillende doeleinden van de NUR in een praktische uitwerking: ‘Marketing van het boek bij lezers’, ‘Plaatsing van het boek in boekhandels’, ‘Genre van het boek’, ‘Wens van de auteur’, ‘Wat past bij de uitstraling van deze uitgeverij’ en ‘Wat altijd gedaan wordt voor dit type

boek'. Om eventuele andere, over het hoofd geziene aspecten niet over te slaan is ook het belang van 'Anders' opgenomen in deze vraag.

Hierop volgden een aantal vragen over het aantal NUR-codes dat wordt toegekend. Met deze vragen kon worden onderzocht of de respondenten de mogelijkheden van het classificatiesysteem benutten, en in welke gevallen zij dit nodig achtten. Vraag zeven luidde: 'Hoeveel NUR-codes mogen aan een boek worden toegekend?' en had als antwoordmogelijkheden 'Een', 'Twee', 'Drie' en 'Meer dan drie'. Vraag acht betrof het aantal NUR-codes dat de respondent over het algemeen aan een boek toekent en had naast de antwoordmogelijkheden uit de vorige vraag ook 'Nul' als optie. Vraag negen onderzocht vervolgens de verschillende redenen om meer dan één NUR-code aan een boek toe te kennen. Dit werd gedaan aan de hand van een Likert-schaal met zeven punten, waarbij 1 stond voor 'Helemaal geen reden' en 7 voor 'Absoluut een reden'. Het betrof de volgende aspecten: 'Boek valt in meerdere genres', 'Marketing van het boek bij boekhandels', 'Boek krijgt een jeugdcode (200-299) én een genre-code (300-399)', 'Voor de (buitenlandse) markt' en 'Wens van de auteur'. Ook hier werd 'Anders' als reden toegevoegd voor alle gemiste redenen.

Groep 3 (tevredenheid NUR) begon met de vraag: 'Hoe tevreden bent u met het huidige classificatiesysteem?'. De respondenten konden dit op een Likert-schaal met zeven punten aangeven, waarbij 1 stond voor 'Helemaal niet tevreden' en 7 voor 'Helemaal tevreden'. Vraag elf en twaalf waren open vragen: 'Wat vindt u positief aan het gebruik van NUR-codes?' en 'Wat vindt u negatief aan het gebruik van NUR-codes?' De laatste vraag in groep 3 betrof de wens om het systeem in te ruilen voor een alternatief systeem, wat wederom werd gemeten met een Likert-schaal met zeven punten, waarbij 1 stond voor 'Absoluut niet' en 7 voor 'Absoluut'. Deze vragen hadden als doel te onderzoeken of de gebruikers van de NUR-classificering tevreden zijn met het huidige systeem, passend bij deelvraag vijf.

Groep 4 omvatte alle vragen over de toekomst van het classificatiesysteem en de komst van Thema, wat ook aansluit bij deelvraag vijf. De antwoordmogelijkheden op vraag veertien ('Bent u bekend met het internationale classificatiesysteem Thema?') waren 'Ja' of 'Nee' op zowel 'Ik heb ervan gehoord' als 'Ik heb ermee gewerkt'. Na een korte introductie van Thema volgde de vraag 'Hoe bereid bent u om over te stappen naar dit systeem?' De respondenten konden dit op een zeven-punts Likert-schaal aangeven, waarbij 1 stond voor 'Absoluut niet' en 7 voor 'Absoluut'. Vraag zestien was een open vraag waar dit antwoord kon worden toegelicht. Als laatste konden respondenten aangeven in hoeverre ze het eens waren met een aantal stellingen. Ook dit werd gedaan met een Likert-schaal met zeven punten, waarbij 1 'Helemaal mee oneens' betekende en 7 'Helemaal mee eens'. De stellingen waren als volgt: 'Thema klinkt als een verbetering ten opzichte van het NUR-classificatiesysteem', 'Als mijn uitgeverij zou overstappen naar Thema, kost dat veel werk om te implementeren', 'Als mijn uitgeverij zou overstappen naar Thema, wordt het makkelijker boeken te classificeren' en 'Het is tijd voor een nieuw, modern classificatiesysteem'. Na deze vraag werd de enquête afgesloten.

In de resultaten zijn vragen uit de eerste groep weggelaten, aangezien dit controlevragen waren.

5.1.2. Enquête onder boekhandelaren

Ook de enquête onder boekhandelaren begon met vragen uit groep 1 om de respondenten te beperken tot slechts zij die tot de doelgroep behoren. Vraag een en twee zijn hetzelfde als bij de enquête onder uitgevers: 'Voor welk bedrijf bent u werkzaam?' en 'Typeer uw bedrijf in twee zinnen', beide open vragen. Dit werd gevolgd door de vraag of de respondent binnen het bedrijf verantwoordelijk is voor het aanschaffen van boeken, met als keuzemogelijkheden 'Ja' en 'Nee'. Indien deze vraag met 'Nee' werd beantwoord, werd de enquête afgebroken. Hetzelfde geldt voor vraag vier: 'Heeft u wel eens

gehoord van de NUR-codering?’ Na het kiezen van ‘Nee, ik heb hier nog nooit van gehoord’ werd de enquête stopgezet, terwijl de respondenten die ‘Ja, ik weet wat het is’ of ‘Ja, van gehoord maar ik weet niet wat het is’ kozen naar de volgende vraag gingen.

De vragen uit groep 2 (huidig gebruik) omvatten vraag vijf tot en met negen en dienen deelvraag drie. Bij vraag vijf werd gevraagd: ‘Wie verzorgt volgens u de NUR-codes?’ Bij deze vraag konden de respondenten kiezen voor één van de antwoordmogelijkheden: ‘De auteur van het boek’, ‘De uitgever van het boek’, ‘Zowel de auteur als de uitgever van het boek’, ‘Het Centraal Boekhuis’ en ‘Anders, namelijk...’. Bij deze laatste optie was het mogelijk een antwoord te typen. Vraag 6 betrof een aantal aspecten, waarvoor de respondenten gevraagd werd aan te geven in welke mate deze belangrijk zijn bij het plaatsen van een boek in de winkel. Dit werd gemeten met een zeven-punts Likert-schaal, waarbij 1 stond voor ‘Helemaal niet belangrijk’ en 7 voor ‘Heel belangrijk’. De aspecten waren ‘Marketing van het boek bij lezers’, ‘NUR-code’, ‘Een ander classificatiesysteem’, ‘Genre van het boek’, ‘Waar vergelijkbare boeken staan’, ‘Waar het de klanten opvalt’, ‘Waar het mooi staat (display, etalage, presentatie op tafel etc.)’, ‘Wat altijd gedaan wordt voor dit type boek’ en ‘Anders’. Deze vraag was essentieel om te kunnen meten of de NUR een rol speelt in de plaatsing van boeken in boekhandels, zoals in de doelstelling van het classificatiesysteem is opgenomen.

Vraag zeven en acht waren beide multiple choice vragen. Vraag zeven luidde: ‘Hoeveel NUR-codes mogen aan een boek worden toegekend?’ De respondenten konden kiezen uit ‘Een’, ‘Twee’, ‘Drie’ en ‘Meer dan drie’ als antwoord. Bij vraag acht (‘Hoe zou u een boek met meerdere NUR-codes plaatsen?’) waren de mogelijkheden ‘Op basis van de eerste code’, ‘Op basis van de tweede of latere code’, ‘Ik zou het boek bij alle codes plaatsen’ en ‘Ik plaats nooit boeken volgens NUR-codes’. De laatste vraag in deze groep bestond uit een aantal aspecten, waarvan de respondenten moesten aangeven in welke mate deze een rol spelen om een boek op basis van de NUR-code in de winkel te plaatsen. Dit werd gedaan door middel van een Likert-schaal met zeven punten, waarbij 1 stond voor ‘Helemaal geen reden’ en 7 voor ‘Absoluut een reden’. De aspecten waren als volgt: ‘Wens van de auteur’, ‘Wens van de uitgever’, ‘Makkelijk voor klanten’, ‘Omdat het daarvoor bedoeld is’, ‘Omdat dit gebruikelijk is in deze boekhandel’ en ‘Anders’. Met deze vragen kon worden onderzocht in welke mate de NUR een rol speelt bij het beslissingsproces om een boek op een specifieke plek in de winkel te plaatsen.

Hierna volgden vragen uit groep 3 (tevredenheid huidige systeem), passend bij deelvraag vijf. Vraag tien was dan ook: ‘Hoe tevreden bent u met het huidige classificatiesysteem?’ Op een zeven-punts Likert-schaal konden respondenten deze vraag beantwoorden, waarbij 1 ‘Helemaal niet tevreden’ betekende en 7 ‘Helemaal tevreden’. Vraag elf en twaalf waren open vragen: ‘Wat vindt u positief aan het gebruik van NUR-codes?’ en ‘Wat vindt u negatief aan het gebruik van NUR-codes?’ Vraag dertien was weer op een zeven-punts Likert-schaal en luidde: ‘In hoeverre zou u het NUR-classificatiesysteem willen inruilen voor een ander systeem?’ Op deze schaal stond 1 voor ‘Absoluut niet’ en 7 voor ‘Absoluut’.

Ook in deze enquête betrof de vierde groep vragen omtrent Thema. Vraag 14 luidde ‘Bent u bekend met het internationale classificatiesysteem Thema?’ Respondenten konden ‘Ja’ of ‘Nee’ kiezen voor de volgende stellingen: ‘Ik heb ervan gehoord’ en ‘Ik heb ermee gewerkt’. Na een korte uitleg over Thema werd de respondent uitgenodigd aan te geven hoe bereid deze is om over te stappen naar dit systeem. Dit werd gemeten door middel van een Likert-schaal met zeven punten, waarbij 1 stond voor ‘Absoluut niet’ en 7 voor ‘Absoluut’. Hierop volgde vraag zestien: een open vraag waar de respondenten de mogelijkheid kregen dit antwoord toe te lichten. Vraag zeventien bestond uit meerdere stellingen waarvan op basis van een zeven-punts Likert-schaal door de respondenten werd aangegeven in welke mate ze het met de stellingen eens waren. Hierbij stond 1 voor ‘Helemaal mee oneens’ en 7 voor ‘Helemaal eens’. De stellingen luidden als volgt: ‘Thema klinkt als een verbetering ten opzichte van het NUR-classificatiesysteem’, ‘Als mijn boekhandel zou overstappen naar Thema,

kost dat veel werk om te implementeren', 'Als mijn boekhandel zou overstappen naar Thema, wordt het makkelijker boeken te plaatsen', 'De boekhandel moet anders worden ingericht als er gebruik wordt gemaakt van Thema' en 'Het is tijd voor een nieuw, modern classificatiesysteem'. Na deze vraag werd de enquête afgesloten.

In de resultaten zijn vragen uit groep 1 weggelaten, aangezien deze vragen ter controle dienden.

5.2 De respondenten

Beide enquêtes zijn afgenomen door middel van Qualtrics. De link naar de digitale enquêtes is via e-mail verspreid, waarna werd uitgegaan van een sneeuwbaaleffect: de respondenten werd gevraagd de enquête ook in te laten vullen door hun collega's. Indien de respondenten bij de controlevragen afvielen, kregen ze hetzelfde verzoek te zien, zodat de vragenlijst bij de doelgroep terecht zou komen.

5.2.1. Enquête onder uitgevers

De doelgroep van de enquête onder uitgevers bestond uit mensen die momenteel werkzaam zijn bij een uitgeverij en betrokken zijn bij het toekennen van NUR-codes. Door de eerder genoemde controlevragen zijn mensen die wel bij een uitgeverij werken, maar geen invloed hebben op het toekennen van NUR-codes niet bij de resultaten betrokken.

De e-mailadressen zijn verzameld door middel van internet. Op websites zijn lijsten met Nederlandstalige uitgevers te vinden (Pumbo, z.d.). De link naar de enquête is met een begeleidende brief verstuurd naar de e-mailadressen van uitgeverijen op deze lijsten. In totaal zijn 25 mensen begonnen aan de enquête. Veertien bleven over na de controlevragen, waarvan twee de enquête niet tot het einde hebben ingevuld. Tijdens het analyseren van de gegevens zal worden uitgegaan van de overgebleven twaalf reacties. Hoewel dit een beperkte dataset is, kunnen de gegevens daadwerkelijk inzicht bieden in het gebruik van de NUR door uitgeverijen. De conclusies die aan de hand van deze steekproef worden getrokken, zijn gebaseerd op deze beperkte dataset.

De respondenten vormen een doorsnede van de Nederlandse uitgeverijen. Tien respondenten geven aan bij een uitgeverij te werken waar non-fictie wordt gepubliceerd, negen hebben literatuur als genre opgegeven. Daarna zijn de hoogste genres jeugdboeken (zes respondenten) en young adult (vijf respondenten). Spanning en thrillers, feelgood en romance, fantasy en sciencefiction, en historische romans worden elk door twee respondenten genoemd als genre waarin de uitgeverij werkzaam is, en new adult door één respondent.

5.2.2 Enquête onder boekhandels

Bij de enquête onder boekhandels bestond de doelgroep uit medewerkers van boekhandels die invloed hebben op de plaatsing van boeken in de winkel. Door middel van de controlevragen hebben medewerkers van boekhandels die geen rol spelen bij het plaatsen van boeken geen invloed gehad op de resultaten.

Ook de e-mailadressen van de boekhandels zijn via internet verzameld en aangevuld met eigen kennis. Een goede bron was Libris.nl, waar een groot aantal boekhandels wordt genoemd, inclusief e-mailadres (Libris, z.d.). Vervolgens zijn deze aangevuld met contactinformatie van boekhandels waarvan ik het bestaan wist. De link naar de vragenlijst is voorzien van een begeleidende brief en opgestuurd naar de verzamelde e-mailadressen. De enquête is gestart door 53 mensen, waarvan twaalf bij de controlevragen afvielen. Van de overige 41 hebben 34 respondenten de enquête afgemaakt.

De respondenten zijn allemaal werkzaam bij boekhandels in Nederland. De locaties van deze boekhandels zijn verspreid over het land, en acht respondenten beschrijven de boekhandel waar deze personen werken als 'zelfstandig'. Ook wordt in meerdere reacties geschreven dat er niet alleen nieuwe boeken, maar ook non-books en tweedehands boeken in het assortiment te vinden zijn. Daarnaast hebben een aantal respondenten in hun beschrijving van het bedrijf een vorm van horeca beschreven als onderdeel van de boekhandel.

Hoofdstuk 6: De resultaten bij uitgevers

De resultaten van de enquête onder uitgevers bieden inzicht in het huidige gebruik van de NUR-classificatie. Deze zullen hieronder worden gepresenteerd.

6.1 Het huidige gebruik van NUR

De respondenten werden gevraagd het belang van verschillende aspecten bij het toekennen van een NUR-code aan te geven. Het is weinig verrassend dat de belangrijkste reden het genre van het boek blijkt te zijn ($M = 6.50$; $SD = 1.66$). Elf van de twaalf respondenten geven aan dat dit een heel belangrijke reden is voor het kiezen van een NUR-code. Overigens heeft de twaalfde uitgeverij blijkbaar geen redenen om een NUR-code toe te kennen, aangezien door deze respondent alle beweegredenen als ‘helemaal niet belangrijk’ zijn gemarkeerd. Wat dan deze respondent beweegt om NUR-codes te kiezen, blijft onduidelijk.

De andere aspecten waar de respondenten belang aan hechten, zijn plaatsing van het boek in boekhandels ($M = 6.33$; $SD = 1.65$), wat altijd gedaan wordt voor dit type boek ($M = 5.83$; $SD = 1.57$) en marketing van het boek bij lezers ($M = 5.33$; $SD = 1.97$). De beweegreden ‘wat past bij de uitstraling van deze uitgeverij’ is opvallend genoeg niet in deze top vier te vinden, met een gemiddelde van $M = 3.92$ ($SD = 1.61$).

In de enquête is ook gevraagd naar de praktijk van het aantal NUR-codes dat wordt toegekend. Het is opmerkelijk dat slechts zes van de twaalf respondenten weet dat er twee NUR-codes mogen worden toegevoegd aan een boek. Drie respondenten denken zelfs dat er meer dan drie NUR-codes gegeven mogen worden, en twee respondenten geloven dat het er maar één is. Daarnaast geven tien van de twaalf respondenten aan over het algemeen slechts één code aan een titel toe te kennen. Uit een mailwisseling met een van de respondenten blijkt dat het volgens de respondent ‘moeilijker wordt om een boek op de juiste plaats in de winkel te krijgen’ als er meerdere NUR-codes zijn toegevoegd (T. Bon, e-mail, 20 september 2022).

De respondenten zijn het erover eens dat de belangrijkste reden om meerdere NUR-codes toe te voegen, is wanneer het boek in meerdere genres valt ($M = 6.00$; $SD = 1.78$). Een tweede belangrijke reden is de marketing van het boek bij boekhandels, met een gemiddelde van $M = 4.92$ ($SD = 1.80$). Er is een grote verdeeldheid zichtbaar in de resultaten wanneer gekeken wordt naar beweegredenen ‘boek krijgt een jeugdcode (200-299) én een genre-code (300-399)’: deze reden heeft $M = 3.33$ als gemiddelde en $SD = 2.46$ als standaarddeviatie. Dit kan verklaard worden door de diversiteit onder de deelnemers: uitgeverijen die niet werkzaam zijn in het jeugdsegment, hebben geen noodzaak een tweede NUR-code voor de leeftijdsclassificatie aan een boek te geven. Toch geven drie van de zes respondenten die naar eigen zeggen jeugdboeken uitgeven aan dat deze reden voor hen geen rol speelt in de keuze om een tweede NUR-code toe te kennen.

Ook de wens van de auteur wordt in verschillende mate als beweegreden gezien om meerdere NUR-codes aan een boek toe te kennen ($M = 3.42$; $SD = 2.10$). Daarentegen zien de respondenten de (buitenlandse) markt allemaal als neutraal (4 op de schaal van zeven) of lager ($M = 1.75$; $SD = 1.16$).

6.2 Tevredenheid huidige systeem

De respondenten zijn in hun tevredenheid met het huidige NUR-systeem verdeeld. Het gemiddelde van $M = 4.00$ ($SD = 1.35$) toont aan dat er door de respondenten verschillend wordt gedacht hierover. Geen enkele respondent koos echter voor ‘Helemaal tevreden’, terwijl er wel een persoon ‘Helemaal niet tevreden’ met het systeem is.

Als positieve punten zijn de volgende categorieën genoemd: ‘duidelijk/overzichtelijk’ (4), ‘makkelijk’ (3), ‘plaatsing in boekhandels’ (3), ‘landelijk systeem’ (1), ‘gewenning’ (1) en ‘niets’ (1). Niet alleen vinden uitgevers het systeem dus ‘duidelijk’ en ‘makkelijk en overzichtelijk, meer dan BISAC en Thema’, een pluspunt is volgens de respondenten ook dat ‘boekhandelaren weten waar ze het boek in hun winkel moeten plaatsen’.

De categorieën van de negatieve punten zijn als volgt: ‘niet specifiek genoeg/onvolledig’ (8), ‘effect onduidelijk’ (1), ‘leeftijdsgrenzen’ (1), ‘inhoud/kwaliteit niet zichtbaar’ (1), ‘overbodig voor lezer’ (1).

Er lijkt eensgezindheid te zijn over hoe graag de respondenten dit systeem zouden willen inruilen voor een ander systeem. Met ‘Neutraal’ (4 op de schaal van zeven) als laagste en meest gekozen score (81.82% van de respondenten koos deze optie), heeft dit een gemiddelde van $M = 4.63$ ($SD = 0.88$). Hoewel niemand het NUR-classificatiesysteem lijkt te willen behouden, zijn er enkele respondenten die (lichte) voorkeur hebben voor het vervangen: één respondent koos 5 en één respondent koos 7 op de schaal van zeven.

6.3 Toekomst van NUR

Vervolgens is in de enquête gevraagd naar potentiële opvolger Thema. De acht respondenten die van Thema hebben gehoord, hebben er ook mee gewerkt. Eén respondent is absoluut niet bereid om over te stappen naar Thema, twee zijn neutraal ten opzichte van het overstappen naar Thema en de overige vijf zijn bereid om wel de verandering te maken van NUR naar Thema. Dit levert een gemiddelde op van $M = 5.25$ ($SD = 1.98$).

Vier van de respondenten geven aan Thema al naast de NUR te gebruiken. ‘Het vult elkaar aan’, volgens een respondent. Een tweede respondent is het hier mee eens: ‘het kan heel goed naast de NUR bestaan’. Een complete overstap is volgens T. Bon alleen mogelijk wanneer de fysieke boekhandels verdwijnen, ook al is dit een kostbare zaak vanwege de backlist (T. Bon, e-mail, 20 september 2022). Ook legt een respondent diens bereidheid om over te stappen uit door te verwijzen naar de inleiding van de vraag, waar wordt uitgelegd dat Thema het mogelijk maakt meer specifiek codes toe te kennen en dat het door het internationale systeem makkelijker zou worden om boeken in het buitenland uit te geven.

De respondent die niet bereid is over te stappen, verklaart het volgende: ‘We zullen wel moeten - het Centraal Boekhuis dwingt ons ertoe en het is noodzakelijk voor webwinkels - maar het THEMA systeem plaatst boeken nog meer in hokjes dan het NUR systeem. [Deze uitgeverij] houdt niet van hokjesdenken, onze boeken zijn vaak niet onder een THEMA te plaatsen zonder de inhoud onrecht aan te doen.’

Vijf van de acht respondenten die met Thema hebben gewerkt, zijn het er in hogere mate mee eens dat Thema klinkt als een verbetering ten opzichte van het huidige systeem. Toch is er één respondent die het hier absoluut niet mee eens is en blijven twee respondenten neutraal. Hierdoor komt het gemiddelde op $M = 5.00$ ($SD = 1.80$).

De hypothetische overstap naar Thema wekt verdeeldheid op. Dat het veel werk zou kosten om goed te implementeren is met een gemiddelde van $M = 3.63$ ($SD = 2.06$) iets lager gescoord dan dat het makkelijker zou worden boeken te classificeren ($M = 4.38$; $SD = 2.18$). Ook over dat het tijd is voor een nieuw, modern classificatiesysteem wordt niet door iedereen hetzelfde gedacht: het gemiddelde ($M = 4.25$, $SD = 1.64$) ligt net boven ‘Neutraal’, met reacties aan beide uiteinden van de schaal.

Hoofdstuk 7: De resultaten bij boekhandels

De resultaten van de enquête onder boekhandels worden hieronder gepresenteerd. De resultaten zijn gebaseerd op 41 reacties tot en met vraag dertien, de vragen daarna op 34 reacties.

7.1 Het huidige gebruik van NUR

Het merendeel van de respondenten weet wie de NUR-codes aan boeken toekent: 32 van de 41 geënquêteerden hebben voor ‘de uitgever van het boek’ gekozen. Toch zijn er een aantal opvallende reacties. Een respondent geeft aan niet te weten ‘wie het verzint’, een ander beweert dat stagiaires verantwoordelijk zijn voor het toekennen van NUR-codes.

De respondenten werd gevraagd aan te geven in welke mate bepaalde aspecten een rol spelen bij het plaatsen van een boek in de winkel. Uit de data blijkt dat de belangrijkste redenen het genre van het boek ($M = 6.44$; $SD = 0.94$), de plek van vergelijkbare boeken ($M = 6.20$; $SD = 1.25$) en waar het de klanten opvalt ($M = 5.90$; $SD = 1.05$) zijn. Ook waar het mooi staat (zoals een etalage) en de marketing van het boek bij lezers lijken een rol te spelen in de keuze, met gemiddeldes van $M = 5.49$ ($SD = 1.13$) en $M = 5.44$ ($SD = 1.53$). Opvallend is dat in deze top vijf de NUR-code niet voorkomt: deze staat pas op de zevende plek met een gemiddelde van $M = 4.34$ ($SD = 1.84$). In een toelichting via de mail stuurde een respondent het volgende: ‘De uitgever kan nog zo’n mooie nur toekennen, uiteindelijk zullen de boekverkopers zelf besluiten waar een boek het beste verkocht wordt/tot zijn recht komt’ (J. Verhagen, e-mail, 19 september 2022). Ook benadrukte deze respondent dat de boekhandels vol liggen met boeken die voorzien zijn van code 320, en dat daardoor boekverkopers sowieso moeten nadenken over de plaatsing los van de NUR-code.

Ook in deze enquête is aandacht besteed aan het aantal NUR-codes dat toegekend wordt en hoe deze in de praktijk worden gebruikt. Slechts zeventien respondenten weten dat er twee NUR-codes mogen worden toegekend, al is deze kennis voor boekhandelaren wellicht minder van belang dan voor uitgevers. Wanneer een boek meerdere NUR-codes heeft, zouden 22 respondenten deze op basis van de eerste code plaatsen. Tevens hebben 14 respondenten deze vraag beantwoord met ‘Ik plaats nooit boeken volgens NUR-codes’.

De belangrijkste reden om boeken volgens NUR-code in de winkel te plaatsen, is dat het makkelijk is voor klanten ($M = 5.12$; $SD = 1.94$). Iets lager scoort ‘omdat het daarvoor bedoeld is’, met een gemiddelde van $M = 4.27$ ($SD = 1.99$). Ook traditie lijkt in zekere mate een rol te spelen: ‘omdat dit gebruikelijk is in deze boekhandel’ wordt door de respondenten in lichte mate als reden gezien ($M = 4.15$; $SD = 1.89$). Voor bijna de helft van de respondenten speelt de wens van de auteur helemaal geen rol: 46.34% scoorde dit met een 1 op de schaal van zeven ($M = 2.46$; $SD = 1.62$). Ook de wens van de uitgever ($M = 3.02$; $SD = 1.73$) is voor de respondenten geen reden een boek volgens de NUR-codering te plaatsen. 36.59% vulde hier een 1 op de schaal van zeven in.

7.2 Tevredenheid huidige systeem

De meeste respondenten zijn neutraal ten opzichte van de tevredenheid over de NUR-codes: 41.46% of 17 van de 41 respondenten koos ‘Neutraal’ of 4 op de schaal van zeven. Dit kan verklaard worden doordat de respondenten eerder aangaven over het algemeen weinig gebruik te maken van het systeem, en daarom ook een minder sterke mening hebben over de werking van het systeem.

De resultaten op de vraag wat respondenten positief vinden aan het NUR-classificatiesysteem zijn onder te verdelen in de volgende categorieën: ‘genre-indeling/sortering en plaatsing in de winkel’ (17), ‘duidelijkheid/overzichtelijkheid van het systeem’ (13), ‘hulpmiddel bij twijfel’ (13), ‘landelijk

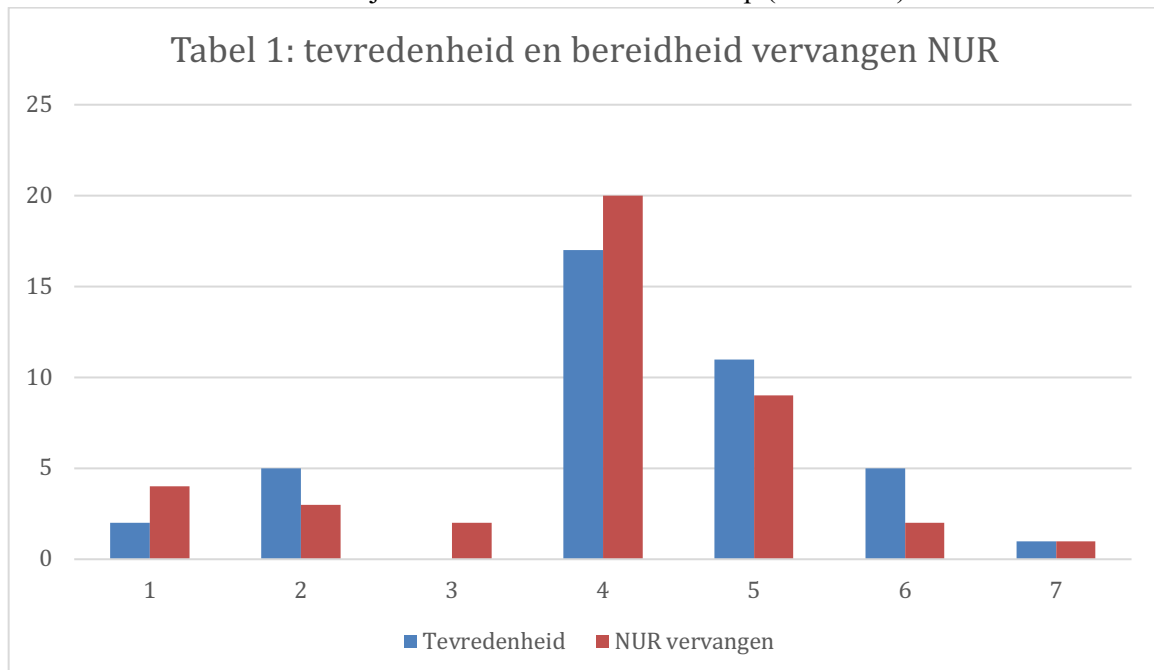
hetzelfde' (1) en 'niets' (2). Deze laatste categorie betreft respondenten die 'niets' invulden of deze vraag open hebben gelaten. Het meest genoemde positieve punt van de NUR is volgens de respondenten dat het een genre-indeling is, waardoor snelle sortering en plaatsing in de winkel mogelijk wordt gemaakt. Respondenten leggen uit dat ze het gebruiken voor 'een grove sortering' en dat het 'duidelijk [is] waar een boek onder valt'.

Daarna zijn zowel de duidelijkheid als het gebruik als hulpmiddel met dertien respondenten veelgenoemde positieve punten. Het gebruik als hulpmiddel is zichtbaar in omschrijvingen als 'een mooie leidraad' en 'een mooie tip als je het zelf helemaal niet weet'.

Qua negatieve punten is er minder eensgezindheid onder de respondenten, wat is terug te zien in de hoeveelheid categorieën: 'verkeerde codes' (15), 'te algemeen/breed' (11), 'uitgevers gebruiken het voor marketing' (5), 'te specifiek/hokjesdenken' (4), 'past niet bij indeling winkel' (3), 'te beperkt/onvolledig' (3), 'het aantal mogelijkheden' (2) en 'niets' (4). Ook hier zijn in de laatste categorie respondenten opgenomen die de vraag onbeantwoord hebben gelaten.

Vijftien respondenten geven aan dat de codes 'vaak onjuist' zijn, omdat uitgevers 'maar wat doen' en het 'vaak niet overeen [komt] met beleving van klanten en indeling van de winkel'. Daarnaast noemen elf respondenten sommige codes te algemeen of 'te weinig specifiek (bv. 'literatuur; diversen' kan van alles zijn)'. Code 320 (literaire non-fictie algemeen) wordt meerdere keren als voorbeeld genoemd van zo'n 'vergaarbak'.

Aangezien de respondenten over het algemeen neutraal zijn in hun tevredenheid met het NUR-classificatiesysteem, is het niet opmerkelijk dat ook de wens om NUR achter zich te laten redelijk neutraal wordt beschouwd. 20 van de 41 respondenten geven dit een 4 op de schaal van zeven, wat goed is voor 48.78%. De overige reacties zijn verdeeld over de overige opties, waarbij het opvallend is dat er zowel mensen zijn die het classificatiesysteem graag zouden vervangen, als zij die dat absoluut niet willen. Dit komt overeen met de resultaten van vraag 10, waar de tevredenheid werd gemeten. Ook in die resultaten zijn er uitschieters beide kanten op (zie tabel 1).

Hierbij moet opgemerkt worden dat een lage tevredenheid logischerwijs zou passen bij een hoge wens om de NUR te vervangen. In de tabel is echter te zien dat hoewel er een lichte tevredenheid lijkt te zijn, er ook een lichte wens is om het systeem in te ruilen.

7.3 Toekomst van NUR

Van de 34 respondenten die de enquête tot het einde hebben ingevuld, hebben 17 van Thema gehoord en 7 hebben er ook mee gewerkt. Ook in de bereidheid om over te stappen op dit systeem zijn de meeste respondenten neutraal: 15 van de 34 of 44.12% kiest voor optie 4 op de schaal van zeven. Toch zijn er enkelen met een sterke mening: 1 respondent is helemaal niet bereid over te stappen, terwijl er 3 helemaal bereid zijn. Hierdoor ligt het gemiddelde op $M = 4.59$ ($SD = 1.33$).

De toelichting maakt duidelijk dat de respondenten het ‘veel flexibeler’ vinden dan het huidige NUR-systeem en dat er ‘meer inzicht in het boek’ mogelijk is door de codes van Thema. Tegelijkertijd schrijft een respondent in diens toelichting dat ‘uitgevers vaak lui [blijven] met dergelijke systemen’. Ook wordt geschreven dat het belangrijk is ‘heldere specificaties met mogelijkheid tot diversiteit’ te hebben, en de boekhandels het als ‘suggestie en niet leidend [zullen] beschouwen’. Een aantal respondenten geeft daarnaast aan te onbekend te zijn met Thema om daar nu een uitspraak over te doen.

Ook over de stellingen zijn de respondenten over het algemeen neutraal. De meeste respondenten kozen 4 op de schaal van zeven voor de volgende stellingen: ‘Thema klinkt als een verbetering ten opzichte van het NUR-classificatiesysteem’ (16 respondenten, 47.06%), ‘Als mijn boekhandel zou overstappen naar Thema, wordt het makkelijker boeken te plaatsen’ (15 respondenten, 44.12%) en ‘Het is tijd voor een nieuw, modern classificatiesysteem’ (18 respondenten, 52.94%). Op deze laatste hebben slechts 3 van de overige 16 respondenten lager dan 4 geantwoord. Veel respondenten zijn het niet eens met dat de boekhandel anders moet worden ingericht om Thema te implementeren, met een gemiddelde van $M = 3.09$ ($SD = 1.58$).

Conclusie

Door middel van twee enquêtes en literatuuronderzoek is geprobeerd een antwoord te vinden op de vraag hoe NUR-codes momenteel worden gebruikt en of dit overeenkomt met de oorspronkelijke bedoeling ervan.

De eerste deelvraag, betreffende de geschiedenis en oorspronkelijke doelstellingen van de NUR, is beantwoord in hoofdstuk drie. De NUR is voortgekomen uit de UGI en de NUGI, en is bedoeld om uitgeverij te helpen zichzelf te profileren in de markt en tevens boekhandels te helpen met het plaatsen van boeken. Daarnaast kunnen de codes gebruikt worden voor statistisch onderzoek. De codes zijn niet bedoeld voor consumenten, maar zijn indirect wel voor hen zichtbaar door de manier waarop boeken gesorteerd zijn in winkels en webshops. Deze doelstellingen golden ook voor de UGI en de NUGI, die zijn afgeschaft omdat ze niet meer voldeden aan de wensen in de markt.

De overgang van de UGI naar de NUGI is uitgebreid gedocumenteerd, maar de specifieke redenen voor de overgang van NUGI naar NUR blijven onduidelijk. Verschillende bronnen geven aan dat de NUGI niet meer toereikend was, maar de precieze knelpunten zijn niet terug te vinden. Wel is duidelijk dat er in de markt zich ontwikkelingen blijven voordoen, waardoor een herziening of een compleet nieuw systeem elke zoveel jaar ter sprake komt.

Het NUR-classificatiesysteem is dus onder andere een manier voor uitgeverij om zichzelf in de markt te zetten, oftewel het opbouwen van symbolisch kapitaal door middel van *branding*. Wanneer een uitgeverij zich beperkt tot het uitgeven van boeken met specifieke NUR-codes, kan deze uitgeverij zichzelf profileren als specialist in dit genre. De positie in het literaire veld wordt deels bepaald door de hoeveelheid symbolisch kapitaal, waar het kiezen van een NUR-code een bijdrage aan levert. Het uiteindelijke succes van een boek, dat economisch kapitaal oplevert, lijkt niet met NUR-codes te maken te hebben. Toch kan een NUR-code daar invloed op hebben, door de plaatsing in de boekhandel. Neem het eerder aangehaalde voorbeeld van young adult-boeken die een NUR-code voor volwassen fictie meekrijgen: door zo'n boek op deze manier te plaatsen, kan het zijn dat het meer of juist minder verkocht wordt. Het symbolisch kapitaal van de NUR-code speelt dan een rol in de beeldvorming, maar men zou kunnen concluderen dat de NUR ook effect kan hebben op het economisch kapitaal.

Hoe uitgeverij gebruik maken van het NUR-classificatiesysteem, tevens deelvraag twee, is onderzocht in hoofdstuk zes. Uit de enquête onder uitgeverij is te concluderen dat genre en de vermeende hulp bij plaatsing in de boekhandel voor de respondenten de belangrijkste redenen zijn om een specifieke NUR-code toe te kennen, maar de profilering van de uitgeverij speelt daar minder een rol dan verwacht. Omdat het doel van de NUR-codes in de oorsprong het profileren van de uitgeverij is, is het opvallend dat de uitstraling van het bedrijf geen rol speelt. Men zou verwachten dat wanneer een uitgeverij zichzelf specialiseert in een bepaald genre, dit terug te zien is in de keuzes van de NUR-codes. Wellicht is dit te verklaren door het belang van het genre bij het toekennen van een NUR-code: binnen de gespecialiseerde uitgeverij worden alleen boeken met een bepaald genre uitgegeven, waarmee in plaats van de profilering van de uitgeverij, het genre leidend is voor de NUR-code. Uiteindelijk past dit genre binnen de profilering van het bedrijf, ook al wordt de NUR-code niet om die reden gekozen. Ook zijn het genre en de marketing in de boekhandel de belangrijkste redenen om een boek van meerdere NUR-codes te voorzien.

In de inventarisatie van het gebruik van de UGI, uitgevoerd door de Technische Commissie UGI in 1984, werd geconstateerd dat de plaatsing in boekhandel voor uitgeverij een belangrijke reden is om een boek van een specifieke code te voorzien. Dit is hetzelfde gebleven: ook uit de enquête die voor dit onderzoek is uitgevoerd, is gebleken dat de plaatsing in boekhandel een zeer belangrijke

reden is. Er kan dus geconstateerd worden dat het gebruik van het classificatiesysteem door uitgevers vergelijkbaar is gebleven met het gebruik van vroegere systemen voor classificatie.

Ook is duidelijk geworden dat uitgevers de codes misschien niet optimaal benutten. Uitgeverijen die aangeven gericht te zijn op jeugdboeken, vinden de leeftijdsclassificering geen reden om een extra genre-code toe te voegen. De helft van de respondenten wist niet wat het maximaal toegestane aantal NUR-codes is, waarmee boeken specifieker in de markt gezet zouden kunnen worden. Dit wijst erop dat er verbetering mogelijk is in het gebruik van de NUR-codes, zonder het systeem aan te moeten passen. De NUR wordt wellicht niet optimaal gebruikt, omdat de kennis ontbreekt.

Er is grote verdeeldheid onder de respondenten over de tevredenheid met dit systeem. Het gemak en het plaatsen van boeken in de boekhandel worden als grootste positieve aspecten gezien, maar daar staat tegenover dat veel respondenten de onvolledigheid als negatief beschouwen. Het overstappen naar Thema wordt ook verschillend gewaardeerd door de respondenten. Eén respondent geeft aan dat het gebruik van Thema niet wenselijk is voor diens uitgeverij, omdat het 'hokjesdenken' bevestigt en daarmee de inhoud van de boeken onrecht wordt aangedaan. Of dit een valide punt is, zal afhangen van het gebruik van Thema, maar het lijkt mij dat 'hokjesdenken' precies de bedoeling is van een classificatiesysteem: zodat consumenten bij het juiste hokje uitkomen.

De andere respondenten zijn minder negatief over het specifiekere classificatiesysteem. Er is een lichte voorkeur voor het overstappen naar Thema. In de enquête is uitgegaan van een volledige overstap naar Thema, waarbij de NUR niet meer gebruikt zal worden. De realiteit is dat het momenteel naast elkaar bestaat, en enkele respondenten geven aan dat het ook prima werkt op de huidige manier. De twee systemen vullen elkaar aan, waardoor ze volgens de respondenten ook naast elkaar kunnen blijven bestaan.

In een veld dat zich blijft ontwikkelen en aanpassen, is het op zich niet verrassend dat een systeem van eenentwintig jaar oud niet meer voldoet aan de huidige wensen. Het NUGI-systeem was al na negen jaar de vervanger van de UGI, en heeft zelf vijftien jaar bestaan. Beide systemen zijn uiteindelijk afgeschaft en vervangen omdat ze niet voldeden aan de eisen en verwachtingen van dat moment. Om die reden is het niet onverwachts dat er wordt gekeken naar een potentiële opvolger van de NUR; het enige verschil is dat er ditmaal is gekeken naar een internationale oplossing, in plaats van het huidige systeem te herzien.

De derde deelvraag ging over het gebruik van de NUR-classificatie door boekhandels. Dit is behandeld in hoofdstuk zeven. Door middel van een enquête is gebleken dat de NUR-codes voor boekhandels een zeer kleine rol spelen in de besluitvorming voor het plaatsen van boeken in de winkel. Het genre, de plek van vergelijkbare boeken en opvallende plekken zijn daarentegen wel redenen voor bepaalde plaatsen te kiezen. Dit kan deels verklaard worden door het veelvuldig gebruik van bepaalde algemene codes, zoals code 320. Meerdere respondenten hebben aangegeven dat dit soort 'vergaarbakken' ervoor zorgen dat de medewerkers zelf moeten besluiten waar een boek terecht komt, en de NUR hierbij overbodig is. Daarnaast kan een code wel behulpzaam zijn bij twijfel of wanneer medewerkers onbekend zijn met het boek. Wanneer een boek wel volgens NUR-code in de boekhandel wordt geplaatst, is de beoogde ervaring voor klanten daarin doorslaggevend.

De respondenten zijn neutraal ten opzichte van de tevredenheid met het NUR-classificatiesysteem. Dit kan verklaard worden door het weinige gebruik van het systeem. Hoewel meerdere respondenten aangeven dat het kan helpen met het maken van 'een grove sortering', zijn er daarentegen ook veertien respondenten die beweren nooit boeken volgens de NUR te plaatsen. De expertise van medewerkers is zoals gezegd leidend, en de NUR-codes bieden ondersteuning wanneer dat nodig is.

Ook is uit de enquête gebleken dat medewerkers van boekhandels er soms niet op vertrouwen dat de uitgevers de juiste codes hebben gegeven. Vijftien respondenten gaven aan dat het geven van verkeerde codes een negatief punt van het classificatiesysteem is, en vijf beweren dat de uitgevers bepaalde keuzes maken als marketing. Dit laatste is interessant, omdat deel van de oorspronkelijke bedoeling van de NUR is dat uitgeverijen het kunnen gebruiken om zichzelf te profileren. Toch beschouwen de medewerkers van boekhandels dit als een negatief punt.

Wat de toekomst van de NUR en mogelijke vervanger Thema betreft, blijven de respondenten wederom neutraal. Deze neutraliteit zal ook hier te maken hebben met het geringe gebruik van de NUR in de huidige situatie. Wanneer je iets weinig gebruikt, zal het je ook weinig interesseren of het al dan niet vervangen gaat worden. De enkele respondenten die bekend zijn met Thema, hebben een lichte voorkeur voor het implementeren van dit nieuwe systeem in hun boekhandel.

Het is dus opvallend dat boekhandels vrijwel geen gebruik lijken te maken van de NUR-codes (die door uitgeverijen worden gekozen om het voor boekhandels makkelijker te maken het boek te plaatsen). Dit gaat tegen de oorspronkelijke bedoeling in, en roept de vraag op of het doel van een classificatiesysteem nog moet zijn om plaatsing in boekhandels mogelijk te maken. Het genre van een boek wordt inderdaad deels bepaald door de NUR-code, waardoor boekhandels indirect toch gebruik maken van de codes, maar de expertise van boekhandelaren en de andere metadata van boeken is blijkbaar in de praktijk al vaak voldoende om een boek een plek te kunnen geven.

Deelvraag vier is met name beantwoord in hoofdstuk drie, maar sommige elementen komen in andere hoofdstukken aan bod. De overige spelers in het veld krijgen weinig te maken met de NUR-codes. Auteurs hebben weinig tot geen inspraak, omdat de uitgeverij de codes kiest. Wel is uit de enquête onder uitgevers gebleken dat voor minstens twee van de respondenten de wens van de auteur een rol speelt in de keuze voor een NUR-code. Daarentegen geven andere respondenten aan dat dit voor hen geen reden is in de toekenning van NUR-codes. Het lijkt erop dat de meerderheid van de uitgevers geen rekening houdt met de wens van de auteur bij het toekennen van de NUR-codes.

Voor de literaire kritiek speelde de NUGI geen rol, en het is aannemelijk dat dit met de verandering naar de NUR zo is gebleven. In plaats daarvan heeft de status van de uitgeverij en de auteur invloed op de keuze van boeken die besproken worden in recensies. Omdat de NUR-codes niet in promotiemateriaal worden gebruikt, zoals ook de UGI en NUGI dat niet werden, kan er vanuit worden gegaan dat recensenten tijdens de selectie van een boek vaak niet letten op welke NUR-codes een boek heeft.

Ook voor consumenten was de NUGI alleen indirect te merken: hoe het aanbod in boekhandels gesorteerd werd. Uit de enquête onder medewerkers van boekhandels is gebleken dat de NUR vrijwel geen rol speelt bij de plaatsing in boekhandels, waardoor geconcludeerd kan worden dat er nog steeds geen enkel direct effect op lezers is. Toch is een indeling van boeken op genre - of dit door een medewerker wordt geclassificeerd of op NUR-code - wel degelijk onder de invloed van het classificatiesysteem. De medewerkers van uitgeverijen die de steekproef vormen, geven aan dat het genre van een boek een van de belangrijkste redenen is om een NUR-code toe te kennen, wat ertoe zal leiden dat een indeling op genres door boekhandels voornamelijk boeken met dezelfde NUR-codes betreft. De consument heeft daardoor indirect nog steeds iets te maken met het classificatiesysteem, al is het niet bewust.

De openbare bibliotheken kunnen gebruik maken van het NUR-classificatiesysteem bij hun indeling, maar hebben daarnaast nog andere systemen waar ze uit kunnen kiezen. Er zijn systemen die gespecialiseerd zijn in non-fictie of wetenschappelijke boeken, zoals de SISO, en de NDB-Genrelijst komt overeen met de pictogrammen op de rug van boeken. Het is aannemelijk dat deze systemen beter geschikt zijn voor classificatie in bibliotheken dan de NUR, omdat deze beter aansluiten bij de wensen van zowel de bibliotheken als hun leden. De afdelingen van bibliotheken die op genre staan

ingedeeld (bijvoorbeeld de jeugdafdeling) zullen dit doen op basis van de pictogrammen op de rug, in plaats van de NUR-codes. De SISO is specifiek bedoeld voor non-fictie in bibliotheken, en zal daardoor een betere verdeling maken, gebaseerd op de (verwachting van de) gebruikers.

De laatste deelvraag betreft de voortzetting van het gebruik van het NUR-classificatiesysteem. Deze vraag is beantwoord in hoofdstukken zes en zeven. Onder de respondenten die werkzaam zijn bij uitgeverijen is er een verdeelde tevredenheid met het huidige systeem, terwijl die van de boekhandels er neutraal naar kijken. Zowel de uitgevers als boekhandelaren geven aan dat het systeem onvolledig of beperkt is. Hoewel boekhandelaren zeggen er weinig gebruik van te maken, helpt de NUR-code ze met het plaatsen van titels waar onzekerheid over is. Deze plaatsing in de boekhandel is voor uitgevers een pluspunt van de NUR, maar wordt in de praktijk dus minder gebruikt dan de uitgevers denken.

Met de hedendaagse markt waarbij webshops een grote rol spelen, gaan er geluiden op binnen het vakgebied dat er een vervanging van de NUR zou moeten komen die in dit soort online omgevingen beter tot zijn recht komt. Waar een boekhandel beperkt ruimte heeft, is in een webshop vaak een veel groter aanbod binnen verschillende genres en is verdere verdeling in subgenres wenselijk. In hoofdstuk vier is onder andere classificatiesysteem Thema bekeken. Dit wordt in de vakliteratuur als opvolger genoemd van de NUR-codes, en is daarom opgenomen in de enquêtes. Tevens zijn in dit hoofdstuk andere classificatiesystemen aan bod gekomen die internationaal en/of in webshops gebruikt worden. Dit hoofdstuk maakt duidelijk dat er verschillende manieren zijn om boeken te classificeren, die onderling erg van elkaar verschillen. De systemen vullen elkaar op die manier aan, maar maken het wellicht onoverzichtelijk voor gebruikers.

Zoals gezegd is Thema een populaire optie om uiteindelijk de NUR te vervangen. Het voordeel van Thema ten opzichte van de NUR is dat het veel meer mogelijkheden biedt, doordat de codes niet alleen specifieker zijn maar ook extra qualifiers kunnen krijgen. Het nadeel is daarentegen dat fysieke boekhandels niet altijd zo specifiek hoeven te classificeren: alle fantasy kan bij elkaar staan, ongeacht het subgenre. Met het NUR-systeem zijn de codes algemener, wat wellicht handzamer is in boekhandels.

Omdat Thema de opvolger van NUR wordt genoemd, is in dit onderzoek ook gekeken naar de bereidheid om over te stappen op dit systeem. Op basis van de reacties op de enquêtes kan geconcludeerd worden dat Thema door boekhandels relatief positief wordt ontvangen, maar uitgeverijen daar verdeeld in zijn. Over het algemeen vinden uitgeverijen dat de twee systemen prima naast elkaar kunnen bestaan, maar er is ook een uitgeverij die de indeling van Thema te benauwend vindt: deze persoon beweert dat er door Thema alleen maar meer hokjes komen waar een boek in kan passen, en daarmee de inhoud van het boek geen recht wordt gedaan.

De conclusie kan getrokken worden dat de hedendaagse praktijk van NUR-codes nauwelijks aansluit bij de oorspronkelijke bedoeling ervan. In eerste instantie zijn de codes bedoeld om uitgevers te helpen zichzelf te profileren, wat niet uit het onderzoek onder uitgeverijen blijkt. De aansluiting bij de uitstraling van de uitgeverij is voor de respondenten geen reden om voor een NUR-code te kiezen. Wel houden uitgevers bij het kiezen van een NUR-code rekening met de plaatsing in de boekhandel, wat de tweede bedoeling van het NUR-classificatiesysteem is.

Deze tweede bedoeling komt echter niet tot zijn recht in de boekhandels. De respondenten die werkzaam zijn in een boekhandel geven aan dat de NUR-code weinig van invloed is op de plaatsing in de winkel. Wel is het een hulpmiddel dat in geval van twijfel kan worden toegepast.

Wanneer beide partijen die betrokken zijn in de doelstelling geen gebruik maken van het systeem zoals het bedoeld is, is het duidelijk tijd voor een aanpassing van het doel óf het systeem.

Dit onderzoek biedt ruimte tot uitbreiding. Door middel van de twee steekproeven is inzicht in de huidige praktijk van NUR-codes gekomen, maar om algemene uitspraken te kunnen doen is meer onderzoek nodig. De steekproeven kunnen worden vergroot, om met meer data betere analyses te kunnen maken. Het aantal respondenten voor beide enquêtes is vrij laag, waardoor de conclusies met een grotere groep respondenten wellicht genuanceerder worden. Daarnaast zijn de antwoorden op open vragen vaak zeer kort, wat de vraag oproept met hoeveel aandacht de respondenten de vragenlijst hebben ingevuld. Wellicht waren bepaalde vragen beter tot hun recht gekomen wanneer deze in interview-vorm waren afgenomen.

Een andere zwakte in dit onderzoek is het gebrek aan bronnen over de oorsprong van de NUR. Waar de overgang van UGI naar NUGI uitgebreid is gedocumenteerd, is er zowel online als in het archief van Stichting Spuurwerk geen materiaal te vinden over de overstap naar NUR. Dit laat nog veel vragen over de geschiedenis van het classificatiesysteem onbeantwoord.

Ook zijn er vragen die overblijven aan het eind van dit onderzoek. Welke redenen hebben specifieke uitgevers om specifieke codes toe te passen? Denk bijvoorbeeld aan onderzoek gericht op genres die wellicht onvolledig in de huidige NUR-codes aanwezig zijn. Is het nodig om extra NUR-codes te maken op basis van subgenres, zoals epic fantasy? Is er behoefte aan een toevoeging van onderwerpen, waarmee thema's en actualiteiten in de maatschappij aan de code kunnen worden toegevoegd? Op basis van de NUR-code kan in Pride Month geen LHBTI+-tafel gemaakt worden, met Thema kan dit wel. Is het voldoende om deze systemen naast elkaar te laten bestaan? Vullen ze elkaar inderdaad aan, of is dat alleen de perceptie van uitgevers?

Vervolgonderzoek kan ingaan op de vraag wat er zou moeten veranderen aan de NUR om het beter werkbaar te maken. Dit onderzoek is uitgegaan van een samenwerking met Thema, of zelfs een uiteindelijke vervanging van de NUR door Thema. Maar wellicht is de NUR nog te redden. Er kan niet alleen gekeken worden naar de missende subgenres en onderwerpen, maar ook naar een betere implementering in boekhandels. Hoe kunnen zij hun winkelaanbod optimaliseren door middel van de NUR? Wat hebben zij nodig om er meer gebruik van te maken?

Het mag duidelijk zijn dat de NUR nog niet is uitgespeeld. Hoewel het hedendaagse gebruik niet overeenkomt met de oorspronkelijke bedoeling, zijn er wel degelijk voordelen aan het gebruik ervan. De overzichtelijkheid en het gemak omdat er niet te veel codes zijn, kunnen het opnemen tegen de fijnmazige rubrieken van Thema. Mijn verwachting is dat de Nederlandse markt zeker niet klaar is voor een volledige overstap naar Thema, maar de voordelen van beide systemen voorlopig gaat gebruiken door ze samen te laten werken. Meer specificatie voor webshops, gemak en overzicht voor boekhandels. *The best of both worlds.*

Bibliografie

- Andriessse, H.G. (1984a). Voortgangsrapport Technische Commissie UGI. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 366.
- Andriessse, H.G. (1984b). Voortzetting Technische Commissie. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 360.
- Andriessse, H.G. (1986). Memo. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 366.
- Bax, S., Dera, J., Oerlemans, A. & Van der Starre, K. (2022). Het literaire veld als schema, in: *Tijdschrift voor de Nederlandse taal- en letterkunde*, vol. 183, issue 2, p.164-180.
- Boekhandels Bulletin. (1984). Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 366.
- Boekhandels Bulletin. (1987). Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 366.
- Bourdieu, P. (1980). The production of belief: contribution to an economy of symbolic goods, in: *Media Culture Society* 2, p.261-293.
- Bourdieu, P. (1993). The field of cultural production, or: the economic world reversed. In: Bourdieu, P., *The field of cultural production* (p.29-73). Cambridge: Polity Press.
- De Keyser, P. (2018). Classificaties in Duitse bibliotheken, in: *META* 2018/7. Geraadpleegd op 14 maart 2023 via <https://vbad.be/meta/meta-nummer-20187/classificaties-duitse-bibliotheken>
- De Keyser, P. & Matthys, E. (2019). Melvil Dewey, UDC, SISO en #METOO, in: *META* 2019/8. Geraadpleegd op 19 maart 2023 via <https://www.vbad.be/meta/meta-nummer-20198/melvil-dewey-udc-siso-en-me-too>
- Dessing, M. (2018). Specifieker selecteren in een handomdraai: CB start in 2019 met classificatiesysteem Thema. *Boekblad*, 185(11).
- Franssen, T. & Kuipers, G. (2013). Coping with uncertainty, abundance and strife: Decision-making processes of Dutch acquisition editors in the global market for translations, in: *Poetics* 41, p.48-74). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2012.11.001>.
- Franssen, G. (2022). Voorbij het veld: beperkingen en mogelijkheden van de veldtheorie voor de Nederlandse letterkunde, in: *Tijdschrift voor de Nederlandse taal- en letterkunde*, vol. 183, issue 3, p.255-269.
- Glaser, B. (1965). The constant comparative method of qualitative analysis, in: *Social problems*, vol. 12, issue 4, p.436-445.
- Kuitert, L. (2008). De uitgeverij en de symbolische productie van literatuur: Een historische schets 1800-2008. *STILET*, 10(2), 67-87.
- Maagdenberg, L. (2022). *Het classificeren van boeken: het gebruik van NUR-codes door uitgeverijen Brandt, Cargo en Dutch Venture Publishing*.
- Rubinfeld, D.E. (2004). Surveys: an introduction, in: *Respiratory care*, vol. 49, issue 10, p.1181-1185.
- Stichting Speurwerk. (z.d.). Uniforme Genre-Indeling (UGI) Algemene boek. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 366.
- Stichting Speurwerk. (1985). Schets van een volledig herziene Uniforme Genre Indeling voor uitgeefproducten. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 361. Stichting Speurwerk.

- (1986a). Voortgangsrapport Herziening UGI. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 361.
- Stichting Speurwerk. (1986b). Tweede aanvullend budget SVP-project Herziening UGI. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 361.
- Technische Commissie UGI. (1984a). Besluitenlijst 3e vergadering. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 360.
- Technische Commissie UGI. (1984b). Inventarisatie gebruik UGI codes. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 366.
- Thompson, J. (2010). *Merchants of Culture. The Publishing Business in the Twenty-First Century* (p. 1-25). Cambridge: Polity Press.
- UGI-projectgroep. (14 januari 1984). Projektvoorstel inzake Uniforme Genre Indeling. Te raadplegen via het archief van Stichting Speurwerk betreffende het Boek, in de collectie van de Universiteit van Amsterdam, identifier 361.
- Van den Braber, H., Dera, J., Joosten, J. & Steenmeijer, M. (2021). *Branding books across the ages. Strategies and key concepts in literary branding* (p. 9-30). Amsterdam: University Press.
- Van der Heije, N. (2018). ‘Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid’: een onderzoek naar de beeldvorming van Nederland, Duitsland en Amerika in de literaire non-fictiewerken *Heineken* (2014), *Bernhard* (2012) en *De Amerikaanse prinses* (2015). [Masterscriptie, Universiteit Utrecht]. Utrecht University Student Theses Repository. Geraadpleegd op 17 februari 2023 via <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/30993>.
- Van Kreijl, L. (2021). De verschillende doelgroepen van Simone van der Vlugt: inhoudelijk of framing? Een casusstudie van *De guillotine* (1999), *Schijndood* (2001) en *Jacoba, dochter van Holland* (2009). [Bachelorscriptie, Radboud Universiteit]. Radboud University Repository. Geraadpleegd op 17 februari 2023 via <https://theses.ubn.ru.nl/handle/123456789/11025>.
- Van Rees, K. & Dorleijn, G. (2006). Het Nederlandse literaire veld 1800-2000. In G. J. Dorleijn & K. van Rees (reds.), *De productie van literatuur: Het literaire veld in Nederland 1800-2000* (p.15-39). Nijmegen: Vantilt.
- Van Rees, K., Janssen, S. & Verboord, M. (2006). Classificatie in het culturele en literaire veld 1957-2000: Diversificatie en nivellering van grenzen tussen culturele genres. In G. J. Dorleijn & K. van Rees (reds.), *De productie van literatuur: Het literaire veld in Nederland 1800-2000* (p.239-283). Nijmegen: Vantilt.
- Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels. 1986. *NUGI: Handleiding voor het gebruik van de Nederlandse Uniforme Genre Indeling*. Amsterdam: Stichting Speurwerk.

Geraadpleegde internetbronnen

- ABVI. (z.d.). *NUGI-lijst*. Geraadpleegd op 8 december 2022 via <https://www.abvi.nl/nugi-lijst/>
- Algemeen Letterkundig Lexicon. (z.d.). *UGI*. Geraadpleegd op 17 maart 2023 via https://www.dbnl.org/tekst/dela012alge01_01/dela012alge01_01_02056.php
- Algemeen Letterkundig Lexicon. (z.d.). *NUGI*. Geraadpleegd op 8 december 2022 via https://www.dbnl.org/tekst/dela012alge01_01/dela012alge01_01_01440.php

Algemeen Letterkundig Lexicon. (z.d.). *NUR*. Geraadpleegd op 8 december 2022 via https://www.dbnl.org/tekst/dela012alge01_01/dela012alge01_01_01441.php

Beermink, M. (2020). *Waarvoor dient een NUR-code?* Geraadpleegd op 8 december 2022 via <https://www.hetboekenschap.nl/nur/?v=796834e7a283>

BISG. (z.d.). *Complete BISAC Subject Headings List*. Geraadpleegd op 10 januari 2023 via <https://www.bisg.org/complete-bisac-subject-headings-list>

Boekengilde. (z.d.). *Hoe vind ik de juiste NUR code voor mijn boek?* Geraadpleegd op 19 maart 2023 via <https://blog.boekengilde.nl/nur-code-boek>

Britannica. (z.d.). *Dewey Decimal Classification*. Geraadpleegd op 19 maart 2023 via <https://www.britannica.com/science/Dewey-Decimal-Classification>

EDItEUR. (z.d.). *About*. Geraadpleegd op 17 februari 2023 via <https://www.editeur.org/2/About/>

EDItEUR. (2022). *Basic User Instructions*. Geraadpleegd op 17 februari 2023 via https://www.editeur.org/files/Thema/20220422_Thema%20v1_5%20Basic%20instructions.pdf

EDItEUR. (z.d.). *Thema classificatiesysteem 1.5*. Geraadpleegd op 15 januari 2023 via <https://ns.editeur.org/thema/nl>

Franzen, M. (2022). *Alternatives for the Dewey Decimal System*. Geraadpleegd op 19 maart 2023 via <https://bookriot.com/alternatives-to-the-dewey-decimal-system/#:~:text=Bookstores%20use%20The%20BISAC%20System,The%20Library%20of%20Congress%20Method>

Het Boekenschap. (2020). *BISAC-code voor je boek verbetert vindbaarheid*. Geraadpleegd op 10 januari 2023 via <https://www.hetboekenschap.nl/bisac/>

ISBN. (z.d.). *NUR lijst versie 2011*. Geraadpleegd op 8 december 2022 via <https://www.isbn.nl/uploads/images/NUR-lijst-versie-2011.pdf>

ISBN-nummer. (z.d.). *Wat is een NUR code?* Geraadpleegd op 19 maart 2023 via <https://www.isbn-nummer.nl/vraag-en-antwoord/Wat-is-een-NUR-code>

Libris. (z.d.). *Boekwinkels*. Geraadpleegd op 27 maart 2024 via https://libris.nl/winkels?_gl=1*3njiz1*_up*MQ..&gclid=CjwKCAjwh4-wBhB3EiwAeJspHbfZGMKdwz3E3HNdT6F4nrYaEvWQCI6Zbzmb9JWKrxgFFh657Sh3xoCe08QA_vD_BwE

NBD Biblion (z.d.). *Metadata*. Geraadpleegd op 2 maart 2023 via <https://www.nbdbiblion.nl/metadata>

Onyx-codelists. (z.d.). *List 27: Subject scheme identifier*. Geraadpleegd op 19 maart 2023 via <https://onix-codelists.io/codelist/27>

Pumbo. (z.d.). *Uitgeverij zoeken in Nederland met deze handige tool*. Geraadpleegd op 27 maart 2024 via <https://www.pumbo.nl/support/boek-uitgeven/uitgeverij-zoeken-in-nederland>

Veerkamp, F. (2019). *CB introduceert nieuwe standaard voor boekenclassificatie*. Geraadpleegd op 17 februari 2023 via <https://inct.nl/news/6654/cb-introduceert-nieuwe-standaard-voor-boekenclassificatie>

UDCC. (z.d.). *About Universal Decimal Classification (UDC)*. Geraadpleegd op 19 maart 2023 via <https://udcc.org/index.php/site/page?view=about>

UDCC. (z.d.). *UDC History*. Geraadpleegd op 19 maart 2023 via https://udcc.org/index.php/site/page?view=about_history

Bijlage 1: Enquêtevragen voor uitgevers

Welkom bij deze enquête over verschillende classificatiesystemen in het boekenvak.

Uw gegevens worden anoniem verwerkt. Uw antwoord op de eerste vraag is ter verificatie maar zal niet worden opgenomen in het onderzoek.

1. Voor welk bedrijf bent u werkzaam?

2. Typeer uw bedrijf in twee zinnen.

3. In welke genres is uw bedrijf voornamelijk actief? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Literatuur
- Non-fictie
- Spanning en thrillers
- Feelgood en romance
- Fantasy en sciencefiction
- Historische romans
- Jeugdboeken
- Young Adult
- New Adult

4. Heeft u wel eens gehoord van de NUR-codering?

- Ja, ik weet wat het is
- Ja, van gehoord maar ik weet niet wat het is
- Nee, ik heb hier nog nooit van gehoord

5. Bent u binnen uw bedrijf verantwoordelijk voor het toekennen van NUR-codes?

- Ja
- Nee

6. In hoeverre zijn de volgende aspecten voor u belangrijk bij het toekennen van een NUR-code?

Marketing van het boek bij lezers	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Plaatsing van het boek in boekhandels	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Genre van het boek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wens van de auteur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wat past bij de uitstraling van deze uitgeverij	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wat altijd gedaan wordt voor dit type boek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Hoeveel NUR-codes mogen aan een boek worden toegekend?

- Een
- Twee
- Drie
- Meer dan drie

8. Hoeveel NUR-codes geeft u over het algemeen aan een boek?

- Nul
- Een

- Twee
- Drie
- Meer dan drie

9. In hoeverre zijn de volgende aspecten een reden om meer dan één NUR-code toe te kennen aan een boek?

Boek valt in meerdere genres	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Marketing van het boek bij boekhandels	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Boek krijgt een jeugdcode (200-299) én een genrecode (300-399)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Voor de (buitenlandse) markt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wens van de auteur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Hoe tevreden bent u met het huidige classificatiesysteem?

NUR-classificatiesysteem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

11. Wat vindt u positief aan het gebruik van NUR-codes?

12. Wat vindt u negatief aan het gebruik van NUR-codes?

13. In hoeverre zou u het NUR-classificatiesysteem willen inruilen voor een ander systeem?

Inruilen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
----------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

14. Bent u bekend met het internationale classificatiesysteem Thema?

Ik heb ervan gehoord	☐	☐
Ik heb ermee gewerkt	☐	☐

Met Thema zijn er veel meer combinaties mogelijk, zijn er lokale onderwerpen toe te voegen aan de code, en wordt het mogelijk om veel specifiekere codes toe te kennen. Daarnaast is het een internationaal systeem, waardoor het makkelijker zou moeten worden boeken in andere landen uit te geven.

15. Hoe bereid bent u om over te stappen naar dit systeem?

Overstappen naar Thema	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

16. Kunt u dit antwoord toelichten?

17. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Thema klinkt als een verbetering ten opzichte van het NUR-classificatiesysteem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn uitgeverij zou overstappen naar Thema, kost dat veel werk om te implementeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn uitgeverij zou overstappen naar Thema, wordt het makkelijker boeken te classificeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het is tijd voor een nieuw, modern classificatiesysteem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bedankt voor uw deelname.

Het zou dit onderzoek enorm helpen als u deze enquête binnen uw bedrijf zou willen delen met iedereen die gebruikt maakt van het NUR-classificatiesysteem.

Bijlage 2: Enquêtevragen voor boekhandels

Welkom bij deze enquête over verschillende classificatiesystemen in het boekenvak.

Uw gegevens worden anoniem verwerkt. Uw antwoord op de eerste vraag is ter verificatie maar zal niet worden opgenomen in het onderzoek.

1. Voor welk bedrijf bent u werkzaam?

2. Typeer uw bedrijf in twee zinnen.

3. Bent u binnen uw bedrijf verantwoordelijk voor het aanschaffen en/of plaatsen van boeken?

- Ja
- Nee

4. Heeft u wel eens gehoord van de NUR-codering?

- Ja, ik weet wat het is
- Ja, van gehoord maar ik weet niet wat het is
- Nee, ik heb hier nog nooit van gehoord

5. Wie verzorgt volgens u de NUR-codes?

- De auteur van het boek
- De uitgever van het boek
- Zowel de auteur als de uitgever van het boek
- Het Centraal Boekhuis
- Anders, namelijk:

6. In hoeverre zijn de volgende aspecten voor u belangrijk bij het plaatsen van een boek in de winkel?

Marketing van het boek bij lezers	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
NUR-code	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een ander classificatiesysteem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Genre van het boek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Waar vergelijkbare boeken staan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Waar het de klanten opvalt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Waar het mooi staat (display, etalage, presentatie op tafel etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wat altijd gedaan wordt voor dit type boek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Hoeveel NUR-codes mogen aan een boek worden toegekend?

- Een
- Twee
- Drie
- Meer dan drie

8. Hoe zou u een boek met meerdere NUR-codes plaatsen?

- Op basis van de eerste code
- Op basis van de tweede of latere code
- Ik zou het boek bij alle codes plaatsen
- Ik plaats boeken nooit volgens NUR-code

9. In hoeverre zijn de volgende aspecten een reden om een boek op basis van NUR-code in de winkel te plaatsen?

Wens van de auteur	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wens van de uitgever	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Makkelijk voor klanten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omdat het daarvoor bedoeld is	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omdat dit gebruikelijk is in deze boekhandel	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Hoe tevreden bent u met het huidige classificatiesysteem?

NUR-classificatiesysteem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Wat vindt u positief aan het gebruik van NUR-codes?

12. Wat vindt u negatief aan het gebruik van NUR-codes?

13. In hoeverre zou u het NUR-classificatiesysteem willen inruilen voor een ander systeem?

Inruilen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Bent u bekend met het internationale classificatiesysteem Thema?

Ik heb ervan gehoord	☐	☐
Ik heb ermee gewerkt	☐	☐

Met Thema zijn er veel meer combinaties mogelijk, zijn er lokale onderwerpen toe te voegen aan de code, en wordt het mogelijk om veel specifiekere codes toe te kennen. Daarnaast is het een internationaal systeem, waardoor het makkelijker zou moeten worden boeken in andere landen uit te geven.

15. Hoe bereid bent u om over te stappen naar dit systeem?

Overstappen naar Thema	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Kunt u dit antwoord toelichten?

17. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Thema klinkt als een verbetering ten opzichte van het NUR-classificatiesysteem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn boekhandel zou overstappen naar Thema, kost dat veel werk om te implementeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn boekhandel zou overstappen naar Thema, wordt het makkelijker boeken te plaatsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De boekhandel moet anders worden ingericht als er gebruik wordt gemaakt van Thema	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het is tijd voor een nieuw, modern classificatiesysteem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bedankt voor uw deelname.

Het zou dit onderzoek enorm helpen als u deze enquête binnen uw bedrijf zou willen delen met iedereen die gebruikt maakt van het NUR-classificatiesysteem.